

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 448/2021-453

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **Mgr. Jaroslava Haščáka**, narodeného 30. 8. 1969, Na Holom vrchu 8307/2, Bratislava, zastúpeného advokátskou kanceláriou Škubla & Partneri s. r. o., Einsteinova 25, Digital Park II, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát Mgr. Martin Škubla, proti postupu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry v konaniach vedených pod ČVS: PPZ-259/NKA-ZA2/2019 (pôvodne vedenom pod ČVS: PPZ-203-NKA-PZ-ZA-2018) a ČVS: PPZ-342/NKA-BA2-2019 (pôvodne vedenom pod ČVS: PPZ-499/NKA-FP-BA-2012) a proti postupu Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. VII/2 Gv 69/18/1000 a sp. zn. VII/1 Gn 8/19/1000 takto

rozhodol:

1. Konanie v časti namietaného porušenia základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry v konaní vedenom pod ČVS: PPZ-342/NKA-BA2-2019 (pôvodne vedenom pod ČVS: PPZ-499/NKA-FP-BA-2012) do právoplatnosti uznesenia č. k. I. ÚS 99/2016-98 zo 17. februára 2016 **zastavuje**.

2. Postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: PPZ-342/NKA-BA2-2019 (pôvodne vedenom pod sp. zn. ČVS: PPZ-499/NKA-FP-BA-2012) **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Prezídium Policajného zboru, národná kriminálna agentúra **je povinné** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **887,20 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručitou ústavnému súdu 6. februára 2019 (doplnenou podaniami a vyjadreniami doručenými ústavnému súdu 17. februára 2020, 23. novembra 2020, 15. marca 2021 a 29. októbra 2021) domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 19 ods. 1 až 3, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práv podľa čl. 10 ods. 1 až 3, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) v spojení s čl. 6 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práv podľa čl. 8 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom *«Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, v trestnom konaní vedenom pod ČVS: PPZ-203-NKA-PZ-ZA-2018 a v trestných konaniach vedených špecializovaným tímom zriadeným dňa 9.1.2012 rozkazom ministra vnútra Slovenskej republiky č. 2/2012 o zriadení špecializovaného tímu v znení neskorších predpisov, a to na zabezpečenie plnenia mimoriadnych úloh v súvislosti s vyšetrovaním a dokumentovaním trestných činov založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona, trestných činov korupcie podľa tretieho dielu ôsmej hlavy osobitnej časti Trestného zákona a ďalších súvisiacich trestných činov v súvislosti s kauzou mediálne známou ako „Gorila“, mediálne označovaný ako Tím „Gorila“ a to tým, že:*

„Vyšetrovací tím konajúci v trestnom konaní vedenom pod ČVS: PPZ-203-NKA-PZ-ZA-2018 zaistil a odovzdal Tímu „Gorila“ a Tím „Gorila“ prevzal nahrávky, ktoré boli zaistené v rámci domovej prehliadky uskutočnenej u p. Mariána Kočnera v rámci trestného konania ČVS: PPZ-203-NKA-PZ-ZA-2018 ako stopa č. 21 z tohto trestného konania do trestného konania vedeného Tímom „Gorila“;

Vyšetrovací tím konajúci v trestnom konaní vedenom pod ČVS: PPZ-203-NKA-PZ-ZA-2018 analyzoval nahrávky uvedené v prvej odrážke tohto bodu;

Tím „Gorila“ analyzoval alebo stále analyzuje nahrávky uvedené v prvej odrážke tohto bodu a vyhotovoval z nich kópie;

Z trestného konania vedeného pod ČVS: PPZ-203-NKA-PZ-ZA-2018 unikli na verejnosť informácie čo do údajného charakteru a obsahu nahrávok uvedených v prvej odrážke tohto bodu;

Tím „Gorila“ nepreveril legalitu nahrávok u Slovenskej informačnej služby;

Tím „Gorila“ nezničil nahrávky uvedené v prvej odrážke tohto bodu,“

a postupom „Úradu Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky tým, že:

Odobril postup Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, a neprijal opatrenia na odstránenie protizákonného stavu smerom ak nie k odstráneniu následkov zásahov do práv Sťažovateľa, tak aspoň k ich zmierneniu;

Manipuluje s kópiami nahrávok uvedených v prvej odrážke prvého bodu;

Nezničil kópie nahrávok uvedené v prvej odrážke prvého bodu;».

2. Sťažovateľ ďalej navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Národnej kriminálnej agentúre Prezídia Policajného zboru, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, a Úradu Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sa prikazuje vyradiť a zničiť všetky nahrávky uvedené v prvej odrážke prvého bodu, úplné alebo čiastočné, vrátane všetkých ich kópií, ktoré sa nachádzajú v akýchkoľvek spisoch Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, a Úradu Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, a to do 15 dní od doručenia tohto rozhodnutia.

Národnej kriminálnej agentúre Prezídia Policajného zboru, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, a Úradu Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sa prikazuje vyžiadať, vyradiť a zničiť všetky nahrávky uvedené v prvej odrážke prvého bodu, úplné alebo čiastočné, vrátane všetkých ich kópií, ktoré sa nachádzajú v akýchkoľvek spisoch akejkoľvek tretej osoby, ktorej Národná kriminálna agentúra Prezídia Policajného zboru, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, alebo Úrad Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky poskytol nahrávky uvedené v prvej odrážke prvého bodu alebo ich kópie, a to do 15 dní od doručenia tohto rozhodnutia.

Národná kriminálna agentúra Prezídia Policajného zboru, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, a Úrad Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sú povinní doručiť Sťažovateľovi na adresu jeho právneho zástupcu kópiu zápisnice o zničení nahrávok uvedených v prvej odrážke prvého bodu a ich kópií alebo písomnú informáciu o ich zničení v rozsahu údajov, ktoré mali byť zaznamenané v zápisnici o ich zničení“ a navrhuje aby mu ústavný súd priznal náhradu trov konania. “

3. Sťažovateľ sa 4. decembra 2018 prostredníctvom masmédií, ktoré zverejnili informácie o zaistení „nahrávok Gorily“ (ďalej aj „nahrávky“, „stopa č. 21“ alebo „USB kľúč“) v rámci domovej prehliadky uskutočnenej v trestnom konaní vyšetrovania vraždy novinára Jána Kuciaka a jeho partnerky (ďalej len „domová prehliadka“) vedenom pod ČVS: PPZ-259/NKA-ZA2/2019 [pôvodne vedenom ČVS: PPZ-203-NKA-PZ-ZA-2018 (ďalej aj „trestné konanie vo veci Szabó a spol.“)], dozvedel o tom, že Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Prezídium policajného zboru, národná kriminálna agentúra (ďalej len „národná kriminálna agentúra“) disponuje nahrávkami od 16. októbra 2018, keď bola vykonaná domová prehliadka.

4. Masmédiá (sťažovateľ cituje, z konkrétnych článkov, resp. prepisov, pozn.) priniesli aj informácie o tom, že 13. decembra 2018 boli nahrávky z trestného konania vo veci Szabó a spol. odovzdané vyšetrovaciemu tímu v trestnej veci vedenej teraz pod sp. zn.ČVS: PPZ-342/NKA-BA2-2019 [pôvodne vedeného pod ČVS: PPZ-499-NKA-FP-BA-2012 (ďalej aj „trestné konanie vo veci

Gorila“)] a vyplýva z nich aj to, že boli pravdepodobne odovzdané a prevzaté aj do konania vedeného pod ČVS: PPZ-72/NKA-BA2-2019 (ďalej aj „trestné konanie vo veci Arpáš a spol.“).

5. Sťažovateľ listom z 5. decembra 2018 zaslal Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „úrad špeciálnej prokuratúry“) žiadosť o zabezpečenie zničenia nezákonných dôkazov v trestných konaniach (ďalej len „žiadosť o zničenie nahrávok“), v ktorej ho okrem iného upozornil na to, že nahrávky musia byť v zmysle § 7 zákona č. 166/2003 Z. z. o ochrane súkromia pred neoprávneným použitím informačno-technických prostriedkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o ochrane pred odpočúvaním) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane pred odpočúvaním“) bezodkladne zničené tak, ako to vyplýva z nálezů ústavného súdu č. k. III. ÚS 97/2012 z 20. novembra 2012 (ďalej len „nálež ústavného súdu 2012“), ako aj z jeho uznesenia č. k. III. ÚS 490/2015 zo 6. októbra 2015 (ďalej len „uznesenie ústavného súdu 2015“). V priebehu roku 2016 na základe záverov už citovaného uznesenia ústavného súdu prebehlo stretnutie medzi dozorujúcim prokurátorom kauzy Gorila a pracovníkmi Slovenskej informačnej služby, keď došlo k vráteniu niektorých dokumentov z vyšetrovacieho spisu Slovenskej informačnej služby. Tým sa realizovalo vyradenie nezákonných dôkazov, ktoré mohli pochádzať z nezákonného nasadenia informačno-technických prostriedkov (ďalej aj „ITP“). Sťažovateľ sa svojou žiadosťou domáhal rovnakého postupu – vyradenia nezákonných dôkazov aj v predmetnej medializovanej kauze. Uvedená žiadosť bola listami zo 6. decembra 2018 zaslaná aj Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) a Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky, Prezídium policajného zboru a na vedomie aj národnej kriminálnej agentúre do trestného konania vo veci Szabó a spol. a trestného konania vo veci Gorila.

6. Úrad špeciálnej prokuratúry odpovedal sťažovateľovi listom č. k. VII/2 Gv 69/18/1000-939 z 13. decembra 2018, v ktorom uviedol, že žiadosť v aktuálnom štádiu konania nie je možné akceptovať. Poukázal na skutočnosť, že USB kľúč bol pri výkone domovej prehliadky zaistený v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku, pričom nie je dosiaľ známy jeho konkrétny obsah a pôvod a jeho obsah musí byť v rámci trestného konania vo veci Szabó a spol. vyhodnotený a podrobne analyzovaný. Zároveň uviedol, že do úvahy prichádza aj možnosť, že informácie obsiahnuté na USB kľúči môžu slúžiť ako dôkaz v inej trestnej veci, v ktorej aktuálne prebieha trestné stíhanie, a potom bude musieť byť v súlade s príslušnými zákonnými ustanoveniami odovzdaný príslušnej súčasti Policajného zboru. Súčasne sťažovateľa poučil, že jeho ďalší opakovaný podnet v tejto veci už nebude vybavovaný.

7. Sťažovateľ listom z 3. januára 2019 reagoval na odpoveď úradu špeciálnej prokuratúry. Rovnopis tohto listu zaslal aj generálnej prokuratúre a národnej kriminálnej agentúre do trestného konania vo veci Gorila a do trestného konania vo veci Szabó a spol.

8. Úrad špeciálnej prokuratúry listom č. k. VII/1 Gn 8/19/1000-2 zo 14. januára 2019 oznámil sťažovateľovi, že jeho reakciu na list prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry č. k. VII/2 Gv 69/18/1000-939 z 13. decembra 2018 vyhodnotil ako žiadosť o preskúmanie zákonnosti vybavenia podnetu podľa § 36 a nasl. zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“). Postup prokurátora v trestnom konaní vo veci Szabó a spol. v súvislosti so zaistením USB kľúča, jeho vyhodnotením a následným odstúpením

tej policajnej zložke, ktorá konala a koná v trestnej veci Gorila, bol zástupcom špeciálneho prokurátora vyhodnotený ako zákonný a dôvodný.

9. Sťažovateľ v nadväznosti na to, že počas roka 2019 sa tak národná kriminálna agentúra, ako aj úrad špeciálnej prokuratúry prostredníctvom svojich zástupcov vo viacerých masmédiách vyjadrovali k pôvodu a obsahu nahrávok (sťažovateľ opätovne cituje z konkrétnych článkov, resp. prepisov, pozn.), a to spôsobom, ktorý podľa jeho názoru vytvára u verejnosti odôvodnenú domnienku, že nahrávky sú nahrávkami z „kauzy Gorila“, že hlasy osôb (vrátane sťažovateľa) zaznamenané na nahrávkach týmto osobám patria, požiadal úrad špeciálnej prokuratúry listom z 30. septembra 2019 opätovne o zabezpečenie vyradenia nezákonných dôkazov zo spisov v trestnom konaní vo veci Szabó a spol., ako aj v trestnom konaní vo veci Gorila. Zároveň poukázal na informáciu, podľa ktorej do spisu vo veci Szabó a spol. bol zo strany tímu Gorila vrátený USB kľúč, ktorý obsahuje nahrávky, resp. kópiu nahrávok, a prebieha štúdium spisu zo strany splnomocnencov poškodených vo veci Szabó a spol., ktorí údajne požiadali vyšetrovateľa o poskytnutie kópie elektronických nosičov, ktoré sú súčasťou vyšetrovacieho spisu. Uviedol, že nie je daný žiaden legálny ani legitímny dôvod, aby bol USB kľúč, obsahom ktorého sú nahrávky, odovzdaný späť do trestného stíhania Szabó a spol. pre absenciu vecnej súvislosti s touto vecou.

10. Úrad špeciálnej prokuratúry listom č. k. VII/2 Gv 69/18/1000-1375 z 29. októbra 2019 sťažovateľovi oznámil, že USB kľúč zaistený pri domovej prehliadke bol okamžite odstúpený do trestného konania vo veci Gorila, pričom obsah nahrávok nebol vyšetrovacím tímom v trestnom konaní Szabó a spol. analyzovaný, pretože zjavne s touto vecou nesúvisel. Zároveň uviedol, že vzhľadom na to, že Trestný poriadok vyžaduje, aby vo vyšetrovacom spise zostala informácia o stopách zaistených pri domovej prehliadke a o ich obsahu, vyšetrovateľ v trestnom konaní Szabó a spol. vyhotovil kópiu nahrávky z USB kľúča, ktorá zostala na nosiči informácií a nebola prepísaná. Táto kópia bola ako príloha predložená s návrhom na podanie obžaloby prokuratúre a po spracovaní obžaloby bola spolu s obžalobou predložená Špecializovanému trestnému súdu Pezinok bez návrhu prokurátora na jej vykonanie ako dôkazu na hlavnom pojednávaní. Zdôraznil, že vyšetrovateľ ani prokurátor nemôžu v rámci trestného konania svojvoľne vytiahnuť z vyšetrovacieho spisu zadovážené dôkazy a zničiť ich na základe požiadavky tretej strany, keď sa táto domnieva, že ide o také dôkazy, o ktorých v inom konaní iný súd rozhodol, že majú byť zničené. V závere poukázal na to, že doteraz nikto pred vyšetrovateľom ani na tunajšej prokuratúre jednoznačne neverifikoval autenticitu nahrávok, o ktorých sťažovateľ tvrdí, že sú originálnymi nahrávkami tzv. kauzy Gorila, resp. že sú kópiami týchto originálnych nahrávok. Poukázal na to, že po skončení súdneho konania vo veci Szabó a spol. bude podaný návrh na ich zhabanie a zničenie, o ktorom bude rozhodovať príslušný súd, a preto žiadosti nie je možné vyhovieť.

11. Sťažovateľ sa listom z 10. decembra 2019 vyjadril k odpovedi úradu špeciálnej prokuratúry č. k. VII/2 Gv 69/18/1000-1375 z 29. októbra 2019. Na uvedené vyjadrenie sťažovateľa úrad špeciálnej prokuratúry nereagoval.

12. Sťažovateľ listom z 1. októbra 2019 požiadal národnú kriminálnu agentúru o bezodkladné zabezpečenie vyradenia USB kľúča, nahrávok prípadne aj akéhokoľvek iného výsledku dokazovania vykonaného v súvislosti s nahrávkami zo spisu v trestnej veci Szabó a spol. V závere zdôraznil, že nezákonnou a svojvoľnou manipuláciou s nahrávkami zo strany orgánov činných

v trestnom konaní dochádza k opakovanému porušovaniu práv dotknutých osôb. Uvedený zásah je zvýraznený okrem iného aj tou skutočnosťou, že v trestnom konaní Szabó a spol. opakovane dochádza k únikom informácií z trestných spisov a existuje riziko, že v dôsledku takejto nezákonnej manipulácie s nahrávkami dôjde k ich zverejneniu, a tým k ďalšiemu prehlbovaniu už tak značných zásahov do práv dotknutých osôb. Na uvedenú žiadosť národná kriminálna agentúra nereagovala.

13. Sťažovateľ listom z 10. októbra 2019, ktorý adresoval úradu špeciálnej prokuratúry, žiadal ako dotknutá osoba podľa zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane osobných údajov“) a podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) [ďalej len „GDPR“] o zaslanie informácií o spracúvaní jeho osobných údajov v priamej súvislosti s existenciou nahrávky.

14. Úrad špeciálnej prokuratúry na uvedenú žiadosť odpovedal listom č. k. VII/2 Gv 69/18/1000 zo 4. novembra 2019. K žiadosti v podstatnom uviedol, že nie je verifikované, že sťažovateľ je dotknutou osobou a že jeho rozhovory sa nachádzajú na nahrávke, ktorá bola nájdená pri domovej prehliadke. Ďalej poukázal na to, že nikto neverifikoval originalitu nahrávky a nepotvrdil, že ide o nahrávku Slovenskej informačnej služby (ďalej aj „SIS“), na ktorú sa vzťahuje nález ústavného súdu 2012. V závere poukázal na to, že osobné údaje sťažovateľa neboli úradom špeciálnej prokuratúry v trestnej veci Szabó a spol. spracované. Sťažovateľovi odporučil žiadosť o zničenie nahrávky adresovať priamo do tých trestných konaní, kde jej obsah môže mať alebo má nejakú trestno-procesnú hodnotu.

15. Dňa 16. októbra 2019 viacero slovenských médií zverejnilo informáciu, že im bol doručený odkaz na digitálny zvukový súbor, obsahom ktorého mali byť nahrávky z tzv. akcie Gorila (ďalej len „zverejnené nahrávky“). V tejto súvislosti podal sťažovateľ 17. októbra 2019 a následne aj 28. novembra 2019 trestné oznámenia pre podozrenie, že v súvislosti so zverejnením nahrávok mohlo dôjsť k spáchaniu viacerých trestných činov.

16. Sťažovateľ listom z 3. februára 2020 podal úradu špeciálnej prokuratúry opätovnú žiadosť dotknutej osoby podľa zákona o ochrane osobných údajov a GDPR. V podstatnom zdôraznil, že jeho pôvodná žiadosť z 10. októbra 2019 nebola vybavená spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam zákona o ochrane osobných údajov, čo, ako uvádza sťažovateľ, je predmetom prebiehajúceho správneho konania. Zdôraznil, že zmyslom jeho pôvodnej žiadosti bola okrem iného snaha o predídenie nezákonnému úniku nahrávky z trestného spisu vo veci Szabó a spol., ktoré by mohlo predstavovať neprimeraný zásah do jeho práv a keďže medzičasom došlo k úniku nahrávky, tento „incident“ je porušením ochrany jeho osobných údajov podľa zákona o ochrane osobných údajov a GDPR. Úrad špeciálnej prokuratúry na túto žiadosť nereagoval.

17. Sťažovateľ listom z 26. augusta 2020 požiadal národnú kriminálnu agentúru o poskytnutie kópie nahrávok z trestného konania vo veci Szabó a spol. Poukázal na skutočnosť, že v súvislosti s negatívnou medializáciou jeho osoby (v dôsledku zverejnenia nahrávok, pozn.) je na účel účinného bránenia sa proti prípadným protiprávnym zásahom do jeho práva na ochranu osobnosti potrebné, aby sa oboznámil s ich obsahom, inak jeho právo na ochranu osobnosti ostane iba „iluzórne“. Obdobnú žiadosť sťažovateľ 14. septembra 2020 zaslal aj do trestného konania vo veci Gorila a na vedomie úradu špeciálnej prokuratúry.

18. Národná kriminálna agentúra, zastúpená riaditeľom odboru Západ, listom č. k. Č.p. PPZ-NKA-OZ-1408/2020-PZ z 21. septembra 2020 oznámila sťažovateľovi, že k uvedenému dňu nemá žiadnu vedomosť o tom, že by na akýchkoľvek zvukových stopách, ktoré tvoria prílohu vyšetrovacieho spisu ČVS: PPZ-259/NKA-ZA2-2019 boli získané práve nahrávky z akcie SIS s krycím názvom Gorila, ktoré boli v zmysle nálezu 2012 zničené práve SIS, a preto ho nemožno považovať za oprávnenú osobu. Zároveň listom č. k. PPZ-342/NKA-BA2-2019 z 21. septembra 2020 národná kriminálna agentúra, zastúpená vedúcou špecializovaného tímu, sťažovateľovi oznámila, že sťažovateľ nemá postavenie osoby uvedenej v § 69 ods. 1 Trestného poriadku a z uvedeného dôvodu na uplatnenie jeho práv nie sú splnené podmienky v tomto ustanovení Trestného poriadku.

19. Sťažovateľ podal 23. novembra 2020 dozorujúcemu prokurátorovi v trestnom konaní vedenom vo veci Gorila žiadosť o preskúmanie odmietnutia nazretia do vyšetrovacieho spisu. Dozorujúci prokurátor v upovedomení sťažovateľa oboznámil, že postup vyšetrovateľky spočívajúci v odmietnutí nazretia je dôvodný. Dozorujúci prokurátor v tejto súvislosti poukázal o. i. aj na to, že sťažovateľ má ako obvinený prístup do vyšetrovacieho spisu k trestnému stíhaniu vo veci Arpáš a spol. a že v tomto spise sa nachádza „relevantná časť ním požadovaných podkladov“.

20. Dňa 1. decembra 2020 vyšetrovateľ v trestnom konaní vo veci Arpáš a spol. vzniesol sťažovateľovi podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku obvinenie zo spáchania obzvlášť závažného zločinu legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 písm. a) a b) a ods. 4 písm. a) Trestného zákona spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona. Sťažovateľ bol v tento deň o 16.00 h podľa § 86 ods. 1 Trestného poriadku zadržaný ako obvinený. Dňa 4. decembra 2020 bol sťažovateľ uznesením Špecializovaného trestného súdu v Pezinku č. k. 7Tp 5/2020-111 vzatý do väzby. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na základe sťažnosti sťažovateľa uznesením č. k. 4 Tost 53/2020 zo 7. januára 2021 uznesenie špecializovaného trestného súdu zrušil a sťažovateľa prepustil z väzby na slobodu. Uznesenie o vznesení obvinenie bolo následne zrušené uznesením generálneho prokurátora č. k. IV/3 Pz 29/21/1000-12 z 31. augusta 2021.

21. Ústavný súd bol ešte 10. novembra 2017 prostredníctvom zástupkyne Slovenskej republiky pred Európskym súdom pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) oboznámený so sťažnosťami sťažovateľa (č. 58359/12, č. 27787/16, č. 67667/16) vznesenými pred ESLP. Z dôvodu obdobného obsahu námietok vznesených v prejednávanej ústavnej sťažnosti a v sťažnostiach v konaní pred ESLP ústavný súd podaním zo 17. decembra 2021 požiadal ESLP o poskytnutie informácie o stave konania o sťažovateľových sťažnostiach. Z odpovede ESLP z 28. januára 2022 vyplynulo, že sťažnosti sú pripravené na preskúmanie súdom, no presný dátum ešte nebol stanovený. Ústavný súd zopakoval svoju žiadosť podaním zo 14. apríla 2022. Európsky súd pre ľudské práva sa v odpovedi z 23. mája 2022 obmedzil na odkaz na svoju predchádzajúcu odpoveď. Napriek tomu ústavný súd zistil, že už 24. mája 2022 ESLP vyniesol rozsudok vo veci Haščák proti Slovenskej republike z 23. júna 2022, č. 58359/12 a ďalšie (ďalej len „rozsudok ESLP Haščák proti Slovenskej republike“), v ktorom vyslovil porušenie práva sťažovateľa podľa čl. 8 dohovoru z dôvodu realizácie dvoch súhlasov a uchovávaní sekundárneho materiálu z ich realizácie zo strany SIS.

II. Argumentácia sťažovateľa

22. Proti postupu národnej kriminálnej agentúry a úradu špeciálnej prokuratúry v konaniach uvedených v záhlaví tohto uznesenia podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť vrátane jej doplnenia zo 14. februára 2020, argumentujúc že:

a) od zverenia informácie, že pri domovej prehliadke uskutočnenej 16. októbra 2018 v trestnom konaní Szabó a spol. boli zaistené nahrávky ako stopa č. 21, verejnosť prevzala ako fakt skutočnosť, že tieto nahrávky sú nahrávkami z „kauzy Gorila“. Keďže trestné konania vo veci Szabó a spol. a vo veci Gorila sú predmetom výrazného spoločenského, politického a mediálneho záujmu, od zverejnenia tejto informácie sa už vedie len spoločenská diskusia, ako spravodlivo naložiť s nahrávkami, a nie či skutočne ide alebo nejde o nahrávky z „kauzy Gorila“, pričom sa opomína právna stránka celej veci a hlavne sa nerešpektujú rozhodnutia vydané ústavným súdom v „kauze Gorila“;

b) na základe doktríny „*reasonable likelihood*“ sa (ne)konaním porušovateľov vytvorila domnienka, že ide o nahrávky z „kauzy Gorila“, a keďže porušovatelia zapríčinili, že je možné vnímať túto domnienku ako pravdivú, treba z pravdivosti tejto domnienky vychádzať vo vzťahu k porušeniu jeho práv. Už zverejnenie informácie o zaistení nahrávok z prostredia národnej kriminálnej agentúry predstavovalo nedovolený únik informácií z jej prostredia, keď z trestných konaní unikli informácie na verejnosť, čo sa týka obsahu a charakteru nahrávok. Porušovatelia sa o pôvode a obsahu nahrávok pre médiá vyjadrujú spôsobom, ktorý umocňuje vo verejnosti domnienku, že nahrávky sú nahrávkami z kauzy Gorila, že z vykonaného dokazovania vyplýva, že hlasy osôb zaznamenaných na nahrávkach patria aktérom kauzy „Gorila“ a ich získaním sa posilnila dôkazná situácia v trestnej veci Gorila;

c) nahrávky sú nezákonným dôkazom a podľa § 7 ods. 3 zákona o ochrane pred odpočúvaním musia byť zničené, čo podľa jeho názoru potvrdil aj ústavný súd. Pokiaľ vyšetrovací tím v trestnom konaní Szabó a spol. dospel k záveru o nespochybniteľnom trestnom charaktere nahrávky pre účely vyšetrovania v trestnom konaní Gorila, existuje tu prekážka, že nezákonnosť nahrávky je už deklarovaná v „predchádzajúcej rozhodovacej praxi“ ústavného súdu, a teda táto nezákonnosť sa nemá ďalej prehlbovať, čo sa však zjavne deje. Až do potvrdenia zákonnosti nahrávok zo strany Slovenskej informačnej služby nemožno s nimi ako s legálnymi nahrávkami nakladať, a to ani ako s operatívnymi informáciami, a teda ich nemožno obsahovo skúmať, vyhotovovať z nich kópie alebo akokoľvek s nimi manipulovať. Aj keby národná kriminálna agentúra vychádzala z predpokladu, že môže ísť o súkromnú nahrávku, s istotou možno tvrdiť, že nedal súhlas na jej vyhotovenie, a preto aj v tomto prípade pôjde o nelegálne nahrávky a je ich potrebné zničiť podľa § 7 ods. 3 zákona o ochrane pred odpočúvaním. Dôkazné použitie akýchkoľvek nahrávok predpokladá, že boli obstarané zákonne. V prípade, ak ide o verejnú nahrávku, platí, že štát má mať od počiatku súhlas a v prípade, ak je legalita nejasná, musia orgány činné v trestnom konaní vychádzať z toho, že monitorovanie je nelegálne a musia sa zdržať ich ďalších analýz;

d) vyšetrovací tím v „kauze Gorila“ mal okamžite po obdržaní nahrávok preveriť u SIS ich autenticitu a legalitu, no napriek tomu, že tak neurobil, manipuluje s nimi, analyzuje ich a vyhotovuje z nich kópie, a to s „plným vedomím“, že takéto nahrávky sa nemôžu použiť ako dôkaz a musia byť zničené, ako to deklaroval ústavný súd;

e) legálne zaistenú, avšak nelegálne súkromnoprávnou osobou vyhotovenú nahrávku nemožno použiť dôkazne, ale len ako operatívnu informáciu, čo neplatí o nelegálne vyhotovenej verejnej nahrávke. Kým pri internetovom spise „Gorila“ ako „nejakom pamflete z internetu“ by sa k veci možno ešte dalo postaviť tak, že ide len o domnelý spis, ktorého pôvod národnú kriminálnu agentúru nezaujíma, ale skúma ho ako prameň indícií trestnej činnosti (operatívne informácie) nezávisle na tom, kto ho vytvoril, v momente, ak vyšetrovací tím Gorila získa aj nahrávky z kauzy „Gorila“, je potrebné riešiť aspekt legality týchto nahrávok a tým aj možnosť ich dôkazného použitia. A tam platí, že s nimi ako s legálnym dôkazom nakladať nemožno, kým národná kriminálna agentúra nemá istotu, že sú výsledkom legálneho použitia informačno-technických prostriedkov, navyše s nimi nemožno nakladať ani ako s prameňom operatívnych informácií. Takto však národná kriminálna agentúra nepostupuje a úrad špeciálnej prokuratúry ako dozorujúci orgán s takýmto postupom súhlasí;

f) porušovatelia nekonajú v zmysle zásady zdržanlivosti (§ 2 ods. 2 Trestného poriadku), keď bez posúdenia zákonnosti nahrávok na USB kľúči sa vyhotovujú ich kópie a odovzdávajú sa do iných trestných konaní. Porušovatelia postupujú unáhle, neproporcionálne a nešetia práva dotknutých osôb;

g) porušovatelia v oficiálnej komunikácii s ním pôvod nahrávok účelovo spochybňujú a označujú ho za nejasný, a to napriek tomu, že verejne deklarujú opak. Ich vyjadrenia si pritom vzájomne odporujú. Nejasnosť pôvodu nahrávok používajú ako zámienku na „vyťažovanie nahrávok resp. na ospravedlnenie svojho protiprávneho konania“;

h) existuje odôvodnený predpoklad („*reasonable likelihood*“), že nahrávky majú pôvod práve v činnosti SIS (t. j. že ide o tzv. verejné nahrávky), na ktoré sa vzťahujú rozhodnutia ústavného súdu, a to nález 2012 a uznesenie 2015. Tento odôvodnený predpoklad potvrdzuje obsah obžaloby (s. 66) vo veci Szabó a spol., stotožnenie nahrávok minimálne s časťou internetového spisu Gorila a oficiálnou komunikáciou SIS a inými štátnymi orgánmi o akcii „Gorila“ ako aj referencia na nahrávky v uznesení o vznesení obvinenia bývalému generálnemu prokurátorovi Dobroslavovi Trnkovi. Na základe uvedeného je v jeho prípade plne aplikovateľná doktrína „*reasonable likelihood*“, ktorá predstavuje obrátenie dôkazného bremena na štát. Vychádza sa z prezumpcie nezákonnosti, nelegitimity a neprimeranosti zásahu, kým štát nepreukáže opak. S poukázaním na konkrétne okolnosti veci je v jeho prípade s rozumnou mierou pravdepodobnosti dané, že nahrávky sú výsledkom monitorovania SIS, ktoré je buď nelegálne s poukázaním na nález ústavného súdu 2012 alebo kým nebude preukázané, že legálne bolo, a kým sa tak nestane, za legálne ho pokladať nemožno;

i) nad rámec súdneho príkazu môžu byť zaistené náhodne objavené veci len vtedy, pokiaľ majú nespochybniteľne trestný charakter, čo USB kľúč zaistený pri domovej prehliadke nemôže vykazovať a aj keby vykazoval zjavnú trestnosť, bolo potrebné začať nové trestné stíhanie podľa § 199 ods. 1 a 4 Trestného poriadku, v zmysle ktorého zaistením náhodne objavenej veci sa obligatórne začína nové trestné konanie. Vzhľadom na uvedené nebolo možné USB kľúč (bez zjavnej trestnosti) odovzdať do iného už prebiehajúceho konania. Ide tak o protiprávny postup porušovateľov. Príkaz na domovú prehliadku, pri ktorej bol zaistený USB kľúč, bol koncipovaný neurčito, všeobecne a príliš široko, čo je v rozpore s judikatúrou ústavného súdu, ako aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva. Uvedené zakladá nezákonnosť tohto príkazu;

j) už samotná existencia nahrávok predstavuje hrubý zásah do práva na súkromie sťažovateľa, keďže majú byť, podľa § 7 ods. 3 zákona o ochrane pred neoprávneným odpočúvaním bezodkladne

zničené. S poukázaním na judikátúrou ESLP, ktorá sa pri skúmaní ospravedlniteľnosti zásahu do práva na súkromie podľa čl. 8 dohovoru sústreďuje na posúdenie kritéria legality, legitimacy a proporcionality, je zrejmé, že ak dôjde k zisteniu nesúlady so zákonom, k posúdeniu ďalších dvoch kritérií sa už nepristupuje a konštatuje sa porušenie čl. 8 dohovoru. V jeho prípade jednoznačne dochádza k porušeniu kogentného ustanovenia § 7 ods. 3 zákona o ochrane pred odpočúvaním;

k) bez ohľadu na skutočnosť, či mu bude ústavným súdom v trestnom konaní Gorila priznané postavenie materiálne obvineného, k zásahu do práva na súkromie môže dôjsť vo vzťahu k akejkolvek osobe bez ohľadu na jej prípadné procesné postavenie;

l) vzhľadom na informácie šírené verejnosťou v dôsledku konania porušovateľov sa javí ako nepravdivá domnienka o zničení záznamov z akcie SIS pod názvom Gorila. Informácie mali novinárom potvrdiť „*viaceré zdroje z prostredia orgánov činných v trestnom konaní*“, o čom svedčia jednotlivé články z novín, resp. prepisy rozhovorov, ktoré sú ako prílohy pripojené k ústavnej sťažnosti;

m) nie je vylúčené, že tak, ako unikali informácie z vyšetrovania, unikali aj kópie nahrávok zo spisov porušovateľov a začali sa nekontrolovateľne šíriť smerom k tretím osobám. Práve protiprávne nakladanie s nahrávkami zo strany porušovateľov je hlavnou príčinou, ktorá viedla k zverejneniu zvukového súboru, ktorý verejnosť a médiá stotožňujú s nahrávkami a nahrávkami Slovenskej informačnej služby z akcie „Gorila“;

n) k porušeniu jeho práv podľa čl. 19 ods. 2 a 3 ústavy a čl. 10 ods. 2 a 3 listiny došlo samotnou existenciou záznamov (nahrávok) alebo akýchkoľvek iných výsledkov použitia informačno-technických prostriedkov, ktoré boli získané v súvislosti s vykonaním odpočúvania, resp. s vydaním súhlasu 1 a súhlasu 2;

o) k porušeniu jeho práva podľa čl. 19 ods. 1 ústavy a čl. 10 ods. 1 listiny došlo tiež samotnou existenciou nahrávok, resp. ich nezničením, ako aj únikom informácií o ich existencii. Už samotná existencia nahrávok má pre ich pretrvávajúce následky aj po tom, ako sa samotný zásah (uskutočnenie odpočúvaní) do ústavne zaručeného základného práva skončil, znaky tzv. iného zásahu verejnej moci. V dôsledku nezničenia nahrávok v zmysle § 7 ods. 3 zákona o ochrane pred odpočúvaním (resp. okamžitým neoverením ich legality) sa tieto bez legitímneho dôvodu dostali do sféry tímu „Gorila“, ktorý s nimi ďalej nakladá, čo znamená, že štát nenaplnil svoj pozitívny záväzok vytvoriť dostupné vhodné záruky na ochranu pred akýmkoľvek zverejnením informácií súkromnej povahy. Zároveň rozširovaním okruhu osôb, ktoré s nahrávkami disponujú, a neustálym informovaním o tejto téme v médiách sa o ňom vytvára obraz, ktorý ho dehonestuje a proti ktorému sa nevie efektívne brániť;

p) rovnako ako v konaní vedenom pod sp. zn. I. ÚS 99/2016 aj v predmetnej ústavnej sťažnosti sa sťažovateľ domáha v trestnom konaní vo veci Gorila svojho postavenia materiálne obvineného v zmysle judikatúry ESLP a namieta aj porušenie jeho práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, pričom za nové skutočnosti, ktoré ústavný súd nemohol brať do úvahy v predchádzajúcom konaní, považuje to, že nahrávky boli poskytnuté okrem iných aj do konania vo veci Arpáš a spol. a že došlo k zaisteniu, kopírovaniu a analýze nahrávok, a proti tomuto porušeniu procesných práv sa sťažovateľ nemôže brániť inak než ústavnou sťažnosťou;

q) postupom porušovateľov dochádza v konaní, do ktorého boli nahrávky odovzdané, aj k zbytočným priet'ahom, keďže títo sa neobrátili na SIS na účel preverenia autenticity a legality nahrávok;

r) v doplnení ústavnej sťažnosti sťažovateľ zdôraznil, že národná kriminálna agentúra s nahrávkami naďalej protiprávne nakladá a vo vzťahu k nahrávkam nezákonne vykonáva dokazovanie, a to ako v trestnej veci Gorila, tak aj vo veci Szabó a spol. V dôsledku tohto nezákonného nakladania s USB kľúčom došlo k zverejneniu nahrávok.

III.

Vyjadrenia úradu špeciálnej prokuratúry, národnej kriminálnej agentúry a ďalšie podania sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie úradu špeciálnej prokuratúry:

23. Na výzvu ústavného súdu sa ešte pred predbežným prerokovaním ústavnej sťažnosti vyjadril úrad špeciálnej prokuratúry podaním z 5. októbra 2020, v ktorom poukázal na to, že:

- a) opakované podnety sťažovateľa boli vybavené ako nedôvodné,
- b) postupom orgánov činných v trestnom konaní nemohlo byť zasiahnuté do práv sťažovateľa, ktorý v konaní, v ktorom bola vykonaná domová prehliadka, nemal žiadne procesné postavenie, a teda nebol subjektom trestného konania,
- c) sťažovateľ disponuje dostatočným množstvom vnútroštátnych prostriedkov nápravy proti všetkým fyzickým aj právnickým osobám, ktoré by disponovali nezákonne zadováženými nahrávkami,
- d) nezanedbateľnou je skutočnosť, že sťažovateľ, nepoznajúc faktický obsah zákonným spôsobom získaného dôkazu pri vykonaní domovej prehliadky v trestnom konaní, ku ktorému nemá žiaden procesný vzťah, núti orgány činné v trestnom konaní zničiť dôkaz.

24. Na základe uvedených skutočností úrad špeciálnej prokuratúry navrhuje ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietnuť.

III.2. Vyjadrenia národnej kriminálnej agentúry:

25. Národná kriminálna agentúra sa v konaní pre ústavným súdom vyjadrila podaniami zo 14. septembra 2020 a 16. októbra 2020, v ktorých v podstatnom poukázala na to, že:

III.2.1. K trestnému konaniu vo veci Szabó a spol.:

- a) dosiaľ žiadnym právne relevantným spôsobom nebolo vyšetrovateľovi v predmetnom trestnom konaní oznámené, že v danom prípade ide o nahrávky z akcie SIS s krycím názvom Gorila, ktoré boli v zmysle nálezů ústavného súdu 2012 zničené práve SIS;
- b) samotné zvukové záznamy, ktoré boli v originály odstúpené do trestného konania vo veci Gorila, boli vo forme vyhotovených kópií zaradené do vyšetrovacieho spisu v tejto veci, a to z dôvodu zachovania práva na obhajobu všetkých obvinených v neskorších štádiách trestného konania, pričom v zmysle § 69 Trestného poriadku boli tieto spoločne s inými časťami vyšetrovacieho spisu podľa požiadaviek oprávnených osôb kopírované a následne im legálne poskytované.

III.2.2. K trestnému konaniu vo veci Gorila:

- a) procesná nepoužiteľnosť nahrávky zo stopy č. 21 a bezpodmienečné zničenie tejto nahrávky môžu byť z ústavného hľadiska absolútne neprimeraným opatrením, ktorým príde k porušeniu

verejného záujmu, resp. kolidujúceho základného práva alebo ústavnej hodnoty – práva verejnosti na informácie a záujmu štátu na stíhaní závažných trestných činov;

b) predmetný USB kľúč bol predložený znaleckej organizácii zo sídlom v Holandsku na znalecké skúmanie;

c) keďže na pracovnom stretnutí vedúcich a niektorých členov špecializovaných tímov „Gorila“ a vyšetrovacieho tímu vo veci Szabó a spol. boli vedúcim špecializovaného trestného tímu „Gorila“ nahrávky opoznané podľa určitých obsahov pasáží ako možné nahrávky z prípadu tzv. Gorila, bol 13. decembra 2018 originál stopy č. 21 odstúpený do konania vedeného špecializovaným tímom Gorila,

d) vedúci vyšetrovacieho tímu Gorila pribral 28. mája 2019 znalca z odboru elektrotechniky, ktorému bol na znalecké skúmanie predložený USB kľúč;

e) v predmetnom trestnom konaní (trestná vec Gorila, pozn.) vyšetrovateľ dosiaľ nedisponuje žiadnym právne relevantným oznámením o tom, že v danom prípade ide o nahrávky z akcie s pracovným názvom Gorila, ktoré boli v zmysle nálezu ústavného súdu 2012 zničené SIS;

f) v predmetnej trestnej veci vyšetrovateľ nie je viazaný pri svojej rozhodovacej činnosti nálezom ústavného súdu ukladajúcemu povinnosť iným subjektom vo vzťahu k inému predmetu údajného zásahu do práv sťažovateľa. Inými slovami stopa č. 21 a na nej sa nachádzajúci zvukový záznam nie je možné v tomto štádiu konania stotožniť s výsledkami ITP realizovaného na základe súhlasov Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v rámci akcie s pracovným názvom Gorila;

g) ústavný súd posúdil v náleze 2012 a v náleze 2015 sťažnosťou namietaný zásah do subjektívnych práv absolútne formalisticky;

h) verejnosť má v zmysle čl. 26 ústavy právo na prístup k informáciám o stave spoločnosti, ako aj „právo na pravdu“, resp. právo na historickú pravdu. Kauza Gorila je najväčšia korupčná kauza v histórii Slovenskej republiky a verejný záujem na jej vyšetrení a na tom, aby sa verejnosť dozvedela pravdu, je veľmi silný. Právo na pravdu o závažných podozreniach z trestnej činnosti verejných činiteľov a ekonomických a politických špičiek štátu vyžaduje, aby nahrávky, ktoré svedčia o tejto činnosti, neboli zničené, ale boli uchované ako doklad aj v prípade, ak by s ich získaním bolo spojené formálne porušenie zákona, ktoré však nedopadá na podstatu a garancie základných práv a slobôd. Záujem verejnosti jednoznačne prevažuje nad záujmom sťažovateľa na zničení nahrávky a rozhodnutím o jej „procesnej“ nepoužiteľnosti, a to aj s poukázaním na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva;

i) sťažovateľ svoje tvrdenia v ústavnej sťažnosti opiera výhradne o voľne dostupné zdroje, keďže v konaní vedenom národnou kriminálnou agentúrou vo veci Gorila nie je osobou oprávnenou oboznamovať sa s výsledkami dokazovania a nie je oprávnený získavať či oboznamovať sa s doterajším priebehom vyšetrovania veci, ktorá je stále v prípravnom konaní. Sťažovateľ je v predmetnom trestnom konaní v procesnom postavení svedka a napriek jeho tvrdeniu o tom, že mu prináleží postavenie „materiálne“ obvineného, vyšetrovateľka dospela k záveru, že jeho postavenie sa v predmetnom konaní nezmenilo;

j) sťažovateľ nie je aktívne legitimovaný na podanie ústavnej sťažnosti s poukázaním na to, že v zmysle princípu proporcionality a z neho vyplývajúcej požiadavky minimalizácie zásahu do základných práv a ústavných hodnôt (a princípu selekcie) nemôže žiadať zničenie nahrávky, ktorá sa týka aj ďalších osôb a ďalších možných trestných činov. Podľa predbežnej analýzy stopa č. 21 neobsahuje len audiozáznamy týkajúce sa bezprostredne sťažovateľa. Použitie a nezničenie nahrávok tak nie je automatickým porušením jeho práv, najmä jeho práva na súkromie;

k) ústavný súd v konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 97/2012 rozhodol, že rozhodnutie krajského súdu č. k. Ntt-3-D-2879/2005 z 23. novembra 2005 (ďalej len „súhlas 1“) a rozhodnutie č. k. Ntt-3-D-482/2006 z 18. mája 2006 (ďalej len „súhlas 2“) týkajúce sa Ing. Zoltána Vargu sa zrušujú na základe formálnych nedostatkov rozhodnutí Krajského súdu v Bratislave, čím ústavný súd „povýšil súkromie jednotlivca nad verejný záujem celej spoločnosti“ aj napriek tomu, že ich odôvodnenie zodpovedalo platnej legislatíve v zaužívanej praxi. Pri posudzovaní ústavných sťažností v konaniach vedených pod sp. zn. III. ÚS 97/2012 a sp. zn. III. ÚS 490/2015 bol použitý prísny formalistický prístup, ktorý navodzuje dojem, že formálne znenie a jeho gramatický výklad právneho predpisu stoja nad obsahom a zmyslom toho právneho predpisu. S poukázaním na aktuálny prístup ESLP z rozhodovacej činnosti, z ktorého vyplýva, že aj nezákonné dôkazy – získané za porušenia práva na súkromie chráneného čl. 8 dohovoru, sú v trestnom konaní použiteľné a možno na nich založiť rozhodnutie, pokiaľ je konanie spravodlivé ako celok, je toho názoru, že stopa č. 21, ako aj zvukový záznam sú procesne použiteľné ako bežný dôkaz v trestnom konaní, a to aj v prípade, ak by išlo záznam informačno-technických prostriedkov z akcie s pracovným názvom Gorila realizovaným na základne skôr ústavným súdom zrušených súhlasov krajského súdu. Právny názor a závery vyjadrené v nálezoch ústavného súdu 2012 a 2015 sú nesprávne a z ústavnoprávneho hľadiska neudržateľné.

26. Vzhľadom na uvedené národná kriminálna agentúra navrhuje, aby ústavný súd ústavnú sťažnosť vo vzťahu k nej odmietol a v prípade, ak by rozhodol tak, že ju prijme na ďalšie konanie, aby senát ústavného súdu predložil plénu ústavného súdu návrh na zjednotenie právnych názorov podľa § 13 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.3. Vyjadrenie sťažovateľa k vyjadreniam národnej kriminálnej agentúry a úradu špeciálnej prokuratúry:

27. K vyjadreniam porušovateľov sa sťažovateľ vyjadril podaním z 23. novembra 2020, v ktorom v podstatnom a nad rámec argumentácie prednesenej v ústavnej sťažnosti a jej doplnení uviedol, že:

a) z pohľadu predmetu konania o ústavnej sťažnosti je nerozhodné, či má v trestnej veci Szabó a spol. a v trestnej veci Gorila okrem procesného postavenia svedka aj iné formálne procesné postavenie. Naopak, rozhodujúce je, že porušovatelia ako orgány činné v trestnom konaní (ďalej aj „OČTK“) v predmetných trestných konaniach postupovali a postupujú pri zaistení, nakladaní, manipulácii, vyťažovaní a prechovávaní nahrávok nezákonne a zároveň týmto nezákonným postupom (konaním) porušujú jeho základné práva a slobody. Práve z tohto dôvodu má právo brániť sa proti týmto zásahom podaním ústavnej sťažnosti, keď iný účinný právny prostriedok nápravy v zmysle slovenského právneho poriadku ani nemá k dispozícii;

b) národná kriminálna agentúra pri svojom tvrdení o tom, že mu v trestnom konaní Gorila neprináleží postavenie „materiálne“ obvineného, nerešpektuje judikatúru ústavného súdu a ESLP, svoje tvrdenie pritom opiera o formalistický výklad Trestného poriadku a v podstate tieto svoje tvrdenia vôbec neodôvodnila,

c) porušovatelia sa zjavne snažia ťažiť z informačnej asymetrie a z jeho slabšej pozície v konaní pred ústavným súdom. Na účel odstránenia informačného deficitu, ktorý existuje na jeho strane, navrhuje, aby ústavný súd vyžiadal od porušovateľov predloženie relevantných informácií zo spisov

v trestnej veci Szabó a spol. a Gorila, a to minimálne v rozsahu, ktorý vo vyjadrení presne špecifikuje,

d) národná kriminálna agentúra vo svojom vyjadrení explicitne potvrdila, že nahrávky sa týkajú aj jeho osoby, pričom jeho právo na ochranu pred neoprávneným zásahom do jeho základných práv a slobôd nie je závislé od toho, či sa nahrávky týkajú aj iných osôb;

e) porušovatelia účelovo nevykonali žiadne úkony na účel stotožnenia nahrávok so záznamami alebo inými výsledkami z odpočúvania v kauze Gorila, resp. preverenia a ustálenia ich pôvodu, a to napriek tomu, že nimi disponujú už viac ako dva roky;

f) porušovatelia zjavne vychádzajú z toho, že nahrávky majú pôvod v činnosti SIS aj s poukázaním na to, že by s najväčšou pravdepodobnosťou nepolemizovali nad závermi nálezu ústavného súdu 2012, ak by reálne nezvažovali dôkazné využitie nahrávok práva ako tzv. verejných nahrávok, ktoré majú pôvod v činnosti SIS, resp. konkrétne v odpočúvaní Gorila;

g) z pohľadu rozhodnutia o jeho ústavnej sťažnosti je úplne bezvýznamné, či má k dispozícii právne prostriedky nápravy proti tretím osobám, keďže konanie týchto tretích osôb nie je predmetom ústavnej sťažnosti, tým je len postup a konanie porušovateľov vo vzťahu k nahrávkam;

h) jeho právo domáhať sa ochrany pred zásahom do jeho základných práv a slobôd nie je podmienené stotožnením nahrávok so záznamami z použitia ITP na základe súhlasu 1 a súhlasu 2;

i) zaistenie stopy č. 21 môže byť výsledkom tzv. „fishing expedition“, teda postupu, keď cieľom domovej prehliadky nie je (len) zaistenie vecí uvedených v príkaze na domovú prehliadku, ale aj iných materiálov s potenciálnou trestnoprávnou relevanciou. Ide teda o cielené vyhľadávanie dôkazov o protispoločenskej činnosti pod zámienkou vyhľadávania dôkazov pre účely inej trestnej veci, a to s poukázaním na konkrétne skutočnosti;

j) OČTK majú povinnosť *ex officio* skúmať zákonnosť dôkazu, ktorá je podstatná tak v predsúdnom, ako aj v súdnom konaní. Nie je preto pravdou, že zákonnosť dôkazu má riešiť až súd. Sú to práve OČTK, ktoré ako prvé musia riešiť otázku zákonnosti dôkazu a v tomto smere aj uniesť dôkazné bremeno;

k) ak bola SIS schopná identifikovať pôvod „*premiérkinej zvodky*“ v odpočúvaní Gorila na základe uznesenia ústavného súdu 2015, a to napriek skartácii originálneho výstupu z odpočúvania Gorila, potom nie je dôvod domnievať sa, že by SIS nevedela posúdiť, či nahrávky taktiež nemajú pôvod v odpočúvaní Gorila. Tejto skutočnosti si je národná kriminálna agentúra vedomá a s najväčšou pravdepodobnosťou práve preto dosiaľ nekontaktovala SIS na účel overenia pôvodu nahrávok;

l) závery rozhodnutia najvyššieho súdu č. k. 5 To 8/2018 z 24. januára 2019, na ktoré vo svojom vyjadrení poukázala národná kriminálna agentúra, nie sú v jeho veci aplikovateľné, a to s poukázaním na konkrétne skutočnosti, z ktorých ich neaplikovateľnosť podľa jeho názoru vyplýva;

m) k porušeniu jeho práva na ochranu súkromia podľa čl. 19 ústavy, čl. 10 listiny a čl. 8 dohovoru poukazuje na konkrétnu judikatúru ESLP, z ktorej vyplýva zodpovednosť štátu za únik informácií z trestného konania, pričom štátu ide na príťaž aj skutočnosť, že nebolo zistené, ako k úniku informácií na verejnosť došlo (Drakšas proti Litve), resp. že štát sa svojho pozitívneho záväzku zabezpečiť ochranu dotknutých informácií nezabavuje ani v prípade, ak by k úniku mohlo dôjsť prostredníctvom osôb, ktoré majú prístup k spisu (Craxi proti Taliansku). V jeho prípade je tak nepochybné, že štát nenaplnil svoj pozitívny záväzok vytvoriť dostupné a vhodné záruky na ochranu pred zverejnením nahrávok (vrátane informácií súkromnej povahy),

n) k argumentom, ktorými národná kriminálna agentúra spochybňuje závery obsiahnuté v náleze ústavného súdu 2012, je potrebné uviesť, že otázky v ňom riešené nie sú ani nemôžu byť predmetom tohto konania. Navyše, vychádza z dezinterpretácie účelu zákona o ochrane súkromia a obsahu tohto nálezu;

o) z návrhu na zjednotenie právnych názorov, ktorý ani nie je v dispozícii účastníkov konania, nie je zrejmé, aká právna otázka má byť plénu ústavného súdu na zaujatie zjednocujúceho stanoviska predložená. Národná kriminálna agentúra sa tak zrejme usiluje o to, aby ústavný súd opätovne posúdil, či bolo odpočúvanie Gorila zákonné, predovšetkým či súhlas 1 a súhlas 2 mali potrebné náležitosti. Predmetom tohto konania však nie je opätovné posudzovanie tejto otázky. Potreba posúdenia zákonnosti odpočúvania Gorila v tomto konaní vôbec nevystáva, a teda nie je čo zjednocovať. Navyše, zjednocujúce stanovisko nemôže viesť k revízii už existujúceho rozhodnutia ústavného súdu.

III.4. Vyjadrenie národnej kriminálnej agentúry k vyjadreniu sťažovateľa:

28. Na vyjadrenie sťažovateľa reagovala národná kriminálna agentúra v konaní vo veci Gorila, ktorá vo svojom podaní z 1. februára 2021 zhrnula svoje argumenty prednesené už vo vyjadrení zo 16. októbra 2020 a zároveň poukázala na základné skutočnosti v trestnej veci Arpáš a spol.

III.5. Vyjadrenie sťažovateľa a doplnenie ústavnej sťažnosti z 15. marca 2021:

29. Sťažovateľ vo svojom vyjadrení a doplnení ústavnej sťažnosti z 15. marca 2021 s poukazom na konkrétne ním citované časti rozhodnutia najvyššieho súdu č. k. 4 Tost 53/2020 zo 7. januára 2021 (rozhodnutie o zrušení uznesenia o jeho vzatí do väzby v trestnej veci Arpáš a spol., pozn.) zdôrazňuje, že postup porušovateľov v trestnej veci Arpáš a spol. a obsah ich vyjadrení v tomto konaní len potvrdzujú, že aj oni sami považujú nahrávky za nahrávky z odpočúvania Gorila. Uvedená skutočnosť vyplýva podľa jeho názoru aj z argumentov prednesených v uznesení o vznesení obvinenia č. k. ČVS: PPZ-72/NKA-BA2-2019 z 1. decembra 2020, ktoré v podrobnostiach v tomto vyjadrení opisuje. Zároveň akcentuje, že následky nálezu ústavného súdu 2012 dopadajú aj na jeho postavenie, a to prinajmenšom v tom smere, že ním došlo k zrušeniu právneho základu odpočúvania Gorily. V tomto smere je tento nález právoplatný, nezmeniteľný a vykonateľný. V závere vyjadrenia sťažovateľ rozšíril svoj sťažnostný návrh o porušenie práva na ochranu osobných údajov podľa čl. 8 charty, ako aj práva sťažovateľa ako podozrivého a materiálne obvineného vo veci Gorila na obhajobu podľa čl. 48 ods. 2 charty v súvislosti s nezákonným nakladaním s nahrávkami a so znemožnením prístupu sťažovateľa k nahrávkam, poukázal na rozsah jej pôsobnosti a jej aplikáciu v jeho prípade.

III.6. Vyjadrenie sťažovateľa z 29. októbra 2021:

30. Sťažovateľ vo svojom vyjadrení z 29. októbra 2021 doplnil svoju argumentáciu k novým skutočnostiam, a to najmä k rozsudku EŠLP z 20. júla 2021 o spojených sťažnostiach Ing. Zoltána Vargu č. 58361/12, 27176/16 a 25592/16 proti Slovenskej republike, a k spôsobu, akým vnútroštátne orgány reagovali na tento rozsudok EŠLP a na výzvy sťažovateľa o zabezpečenie jeho výkonu. Zároveň doplnil svoju argumentáciu k aplikovateľnosti charty, keďže ústavný súd

medzičasom v konaní o inej jeho ústavnej sťažnosti (uznesenie sp. zn. IV.ÚS 425/2021 zo 7. septembra 2021) odmietol chartu aplikovať.

31. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie vyzval ústavný súd národnú kriminálnu agentúru a úrad špeciálnej prokuratúry na vyjadrenie a následne aj sťažovateľa na zaslanie repliky.

III.7. Vyjadrenie národnej kriminálnej agentúry z 10. decembra 2021 a vyjadrenie úradu špeciálnej prokuratúry z 29. novembra 2021:

32. K časti ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie práva na súkromie a na ochranu osobných údajov je argumentácia úradu špeciálnej prokuratúry a národnej kriminálnej agentúry zhodná.

a) USB kľúč s nahrávkou, o ktorej sa sťažovateľ domnieva, že pochádza zo spravodajskej akcie SIS pod názvom Gorila, bol zaistený pri domovej prehliadke ako náhodný produkt prehliadky. Pri jej získaní bol zo strany orgánov činných v trestnom konaní dodržaný zákonný postup, v čase výkonu domovej prehliadky nemali orgány vedomosť o jeho obsahu, ktorý vyšiel najavo až dodatočne pri jeho skúmaní. Štát má pozitívny záväzok viesť trestné stíhanie pre každý trestný čin;

b) nález ústavného súdu 2012 a uznesenie ústavného súdu 2015 zaväzujú SIS ako pôvodcu záznamu a odvodených materiálov. Doterajším dokazovaním nebolo potvrdené, či nahrávka na stope č. 21 je vôbec nahrávkou, ktorá bola vyhotovená v rámci spravodajskej operácie SIS Gorila. Ak by ňou aj bola, do práva sťažovateľa na súkromie nie je možné zasiahnuť nálezom nahrávky v rámci legálne a legitímne vykonaného zaistovacieho úkonu v inej trestnej veci. Ak zaistená stopa č. 21 nesie nijakú dôkaznú hodnotu pre akékoľvek trestné konanie a bola získaná v súlade so zákonom spôsobom ustanoveným Trestným poriadkom, môže a má slúžiť ako dôkaz pre trestné konanie v zmysle § 119 Trestného poriadku a nevzťahuje sa na jej používanie zákon o ochrane pred odpočúvaním, podľa ktorého bola možno pôvodne získaná. Orgány činné v trestnom konaní pri získaní tohto dôkazu nezasiahli invazívnym spôsobom do súkromnej sféry sťažovateľa. Ak pri postupe podľa osobitného zákona, pri ktorom bol možno dôkaz (nahrávka) vytvorený, došlo k zásahu do súkromia či už sťažovateľa, alebo inej osoby, orgány činné v trestnom konaní do neho nijak nezasiahli ani zaistením dôkazu, jeho vyhodnotením ani odstúpením do inej trestnej veci. Orgány činné v trestnom konaní tento dôkaz, ak je jeho obsah zhodný s nahrávkou vytvorenou v rámci spravodajskej operácie SIS Gorila, neprevzali od jeho pôvodcu ani od súdu, ktorý v tejto veci vydával príkaz na použitie ITP;

c) z obsahu rozsudku ESLP vo veci Varga proti Slovenskej republike vyplýva konštatovanie, že sťažovateľ nemal k dispozícii riadne prostriedky na vnútroštátnej úrovni pre dosiahnutie zničenia primárneho a odvodeného materiálu v držbe SIS. Stopa č. 21 nebola orgánmi činnými v trestnom konaní získaná od SIS, ale bola objavená ako náhodný produkt prehliadky v nesúvisiacej trestnej veci a zákonným spôsobom do trestného konania zaistená;

d) napriek tomu, že § 7 ods. 3 zákona o ochrane pred odpočúvaním upravuje dôkaznú nepoužiteľnosť ITP výstupu, ak sa ITP použilo v rozpore s týmto zákonom, avšak po prvé, žiadnym subjektom nebolo dosiaľ potvrdené, že by nahrávka na stope č. 21 bola skutočne nahrávkou vytvorenou SIS v rámci operácie Gorila alebo jej kópiou, a po druhé, orgány činné v trestnom konaní tento dôkaz získali a zaistili trestnoprocesným inštitútom bez ingerencie do súkromnej sféry sťažovateľa a bez súčinnosti s pôvodcom výsledkov ITP, teda SIS, resp. krajského súdu, ktorý vydával súhlas na použitie ITP. Toto ustanovenie treba vykladať ako logicky nadväzujúce na § 7 ods. 2 zákona o ochrane pred odpočúvaním, ktoré upravuje postup pri použití informácií získaných

použitím ITP ako dôkazu v trestnom konaní. Keďže tento postup pri nahrávke zaistenej ako stopa č. 21 nenastal, podľa národnej kriminálnej agentúry nemôže aplikovať ani § 7 ods. 3 tohto zákona. Preto v tomto prípade neposkytuje platné vnútroštátne právo väčší rozsah ochrany právam sťažovateľa ako ustanovenia dohovoru. Orgány činné v trestnom konaní sú nositeľom pozitívneho záväzku štátu stíhať trestnú činnosť, o ktorej sa dozvedeli, a výkladom, ktorý prezentuje sťažovateľ, by došlo k negácii tohto záväzku. V tejto súvislosti národná kriminálna agentúra poukázala na rozsudok ESĽP vo veci Khan proti Spojenému kráľovstvu z 12. mája 2000, č. 35394/97, vo veci Bašić proti Chorvátsku z 25. októbra 2016, č. 22251/13 a vo veci Berlizev proti Ukrajine z 8. júla 2021, č. 43571/12. Sťažovateľ a snaha o zničenie dôkazu bez toho, aby bol proti nemu použitý v akomkoľvek trestnom konaní, nie je založený na správnej interpretácii vnútroštátneho práva ani relevantnej judikatúre ESĽP;

e) rozhodnutie generálneho prokurátora z 31. augusta 2021 národná kriminálna agentúra rešpektuje, no s jeho dôvodmi sa nestotožňuje, a to s odkazom na rozhodnutie najvyššieho súdu č. k. 5 Tost 61/2021 zo 16. novembra 2021, kde ako *obiter dictum* uviedol svoj postoj k hodnoteniu dôkazov generálnym prokurátorom;

f) závery nálezov ústavného súdu vo veci sťažovateľa Zoltána Vargu nie sú automaticky použiteľné na akýkoľvek derivát toho, či je možné domnievať sa a čo nebolo nikým potvrdené, že je pôvodnou nahrávkou získanou v rámci operácie SIS pod názvom Gorila;

g) k právu na súdnu a inú právnu ochranu prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry uviedol, že sťažovateľ nemá v žiadnom trestnom konaní, pre ktoré bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie, postavenie strany trestného konania, a preto nie je vôbec možné hovoriť o porušení tohto práva, keďže na tieto konania nemá oprávnenie vykonávať žiadny procesný vplyv. Dozorujúci prokurátor vo veci Szabó a spol. odpoveďou sťažovateľovi a preskúmaním postupu podriadeného prokurátora nieže porušili práva sťažovateľa, ale priznali mu ešte vyšší štandard ochrany, než mu priznáva vnútroštátne právo, keďže v tejto veci nemá žiadne procesné postavenie;

h) sťažovateľ zjavne dezinterpretuje rozsudok ESĽP ako príkaz orgánom činným v trestnom konaní na zničenie nahrávky na stope č. 21. Z tohto rozsudku vyplýva konštatovanie, že sťažovateľ nemal k dispozícii riadne prostriedky na vnútroštátnej úrovni na dosiahnutie zničenia primárneho a odvodeného materiálu v držbe SIS. A v tomto kontexte ESĽP uvádza, že efektívnym prostriedkom nápravy by bol len ten, ktorý by viedol k zničeniu materiálu v držbe SIS. Podľa prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry uvedené závery nesúvisia s existenciou stopy č. 21 a jej použitím v akomkoľvek trestnom konaní, keďže táto nebola orgánmi činnými v trestnom konaní získaná od SIS, alebo bola objavená ako náhodný produkt prehliadky v nesúvisiacej veci a zákonným spôsobom do trestného konania zaistená, hoci by aj bola nelegálnou kópiou nahrávky vyhotovenej zo strany SIS v rámci operácie Gorila.

III.8. Replika sťažovateľa z 18. januára 2022:

33. Sťažovateľ vo svojej replike uviedol:

a) že namietaný postup porušovateľov nie je v tomto konaní sporný, z ich vyjadrení vyplýva, že nahrávky sa týkajú sťažovateľa, z čoho vyvodzuje, že namietaným postupom sa zasahuje do jeho práv, čo rovnako nie je sporné. Spornou zostáva otázka o (ne)zákonnosti tohto postupu a (ne)oprávnenosti zásahu do jeho práv. Porušovatelia tvrdia, že k zaisteniu USB došlo zákonným spôsobom a zároveň nie je preukázané, že nahrávky pochádzajú zo SIS;

- b) sťažovateľ naopak tvrdí, že zaistenie USB nezákonne bolo, keďže bolo vykonané na základe neurčitého príkazu, orgány činné v trestnom konaní nevyhodnotili, či USB súvisí s trestnou vecou Szabó ma spol., bolo zaistené napriek tomu, že nemá nespochybniteľný trestný charakter a keďže jeho zaistenie mohlo byť zámerné, nejde ani o náhodne zaistenú vec. Nahrávky (informáciu) nemožno požiť pre ich nezákonnosť bez ohľadu na to, či samotný USB kľúč (nosič) bol zaistený zákonne. Výsledky z odpočúvania Gorila sa nestávajú legálnymi, ak sa dostanú do dispozičnej sféry iného orgánu, než je orgán, ktorý ich nezákonne vyprodukoval;
- c) porušovatelia postupujú nezákonne, keďže pôvod nahrávok nepreverili, a napriek tomu s nimi nakladajú a vyťažujú ich, pričom ich sami zjavne za nahrávky z odpočúvania Gorila považujú;
- d) porušovatelia musia rešpektovať nález ústavného súdu z roku 2012 a skutočnosť, že súhlasy na použitie ITP boli zrušené, a preto akékoľvek výstupy z odpočúvania Gorila musia byť zničené (§ 7 ods. 3 zákona o ochrane pred odpočúvaním), túto otázku si nemôžu vyložiť inak;
- e) ani v prípade súkromného pôvodu nahrávok (čo je nepravdepodobné) by ich nebolo možné dôkazne použiť pre absenciu súhlasu dotknutých osôb;
- f) nahrávky, ich kópie a akékoľvek výsledky dokazovania vo vzťahu k nim by mali byť zápisnične zničené, lebo iba týmto spôsobom možno odstrániť nezákonný zásah do práv sťažovateľa. Postup porušovateľov je s tým v rozpore, práve preto je nezákonný, a preto ním porušujú jeho základné práva;
- g) národná kriminálna agentúra nespochybnila, že zverejnené nahrávky sú totožné s nahrávkami, a súčasne s nahrávkami z odpočúvania Gorila, a podľa sťažovateľa k ich zverejneniu došlo práve v dôsledku nezákonného nakladania s USB kľúčom v namietaných trestných konaniach (Szabó a spol. a Gorila), čo národná kriminálna agentúra implicitne uznala tým, že ich zverejnenie obhajovala právom verejnosti na pravdu;
- h) v ďalšej časti svojej repliky sťažovateľ reagoval na jednotlivé vyjadrenia národnej kriminálnej agentúry a úradu špeciálnej prokuratúry;
- i) vo vzťahu k nepoužiteľnosti judikatúry ESLP vo vzťahu k údajnej dôkaznej použiteľnosti nahrávok výslovne uvádza, že porušenie čl. 46 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru nenamietia z dôvodu, že by sa nahrávky napriek ich nezákonnosti mali použiť ako dôkaz v konaní, ale namietia ich porušenie tým, že mu ako materiálne obvinenému porušovatelia znemožňujú efektívne sa brániť proti zásahu do jeho základného práva na ochranu súkromia. Porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov namietia v súvislosti s tým, že porušovatelia dosiaľ nepreverili pôvod nahrávok;
- j) sťažovateľ v závere svojej repliky oboznámil ústavný súd so stavom vybavenia trestných oznámení podaných sťažovateľom týkajúcich sa zverejnenia nahrávok, ako aj nakladania s nahrávkami. Z odborného vyjadrenia Kriminalistického a expertízneho ústavu Policajného zboru č. PPZ-KEÚ-BA-EXP-2020/9700 z 15. januára 2021 (ďalej len „odborné vyjadrenie“) predloženého ústavnému súdu ako príloha repliky sťažovateľa, ktoré bolo vypracované v trestnom konaní vo veci podozrenia z prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa vedenom na Úrade inšpekčnej služby, útvaru inšpekcie, odbore boja proti korupcii a organizovanej kriminalite (ďalej len „úrad inšpekčnej služby“) pod ČVS: UIS-62/BKOK-2019 na základe trestného oznámenia podaného sťažovateľom vyplýva, že medzi nahrávkami a zverejnenými nahrávkami je v podstatnej časti obsahová zhoda. Ústavný súd dopĺňa aj záver, že na základe vykonaného expertízneho skúmania nebolo možné potvrdiť ani vylúčiť, či zdrojom zvukových záznamov na DVD nosiči (obsahujúcim zvukový záznam dostupný prostredníctvom www.youtube.com) boli zvukové

záznamy na USB nosiči. Podľa sťažovateľa ak sa nahrávky podľa národnej kriminálnej agentúry týkajú sťažovateľa platí, že sa ho týkajú aj zverejnené nahrávky. Časové súvislosti nasvedčujú dôvodnosti podozrenia, že zverejnené nahrávky unikli zo spisov vedených v trestnej veci Szabó a spol. a v trestnej veci Gorila. V tejto súvislosti sťažovateľ opakovane poukazuje na pozitívny záväzok štátu poskytovať záruky ochrany pred zverejnením informácií zo spisov na verejnosť, jeho nesplnenie môže viesť k porušeniu čl. 8 dohovoru (aj v prípade, ak by k úniku došlo prostredníctvom osôb, ktoré majú prístup do spisu). Závažnosť porušenia povinnosti sa zvyšuje, ak sa nepodari zistiť, ako k úniku došlo. Podľa sťažovateľa národná kriminálna agentúra ani úrad špeciálnej prokuratúry nesplnili svoj pozitívny záväzok vytvoriť dostupné a vhodné záruky na ochranu pred zverejnením obsahu nahrávok, navyše, proti porušeniu tohto pozitívneho záväzku sa nevie efektívne brániť.

III.9. Doplnenie podania sťažovateľa z 3. mája 2022:

34. Sťažovateľ vo svojom podaní po nahliadnutí do spisu reagoval na:

- a) skutočnosť, že sa nemohol oboznámiť s obsahom vyšetrovacieho spisu ČVS: PPZ-499/NKA-FP-BA-2012 ako časti spisu ČVS: PPZ-342/NKA-BA2-2019, keďže ústavný súd posúdil tento dokument ako nemajúci vzťah k predmetu ústavnej sťažnosti, a preto ho vrátil národnej kriminálnej agentúre;
- b) stanovisko vyšetrovateľky z 30. júna 2021 k návrhu na postup podľa § 363 Trestného poriadku v trestnej veci ČVS: PPZ-72/NKA-FP-BA-2012;
- c) nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 456/2021 podporujúci jeho argumentáciu k aplikácii charty.

III.10. Vyjadrenie národnej kriminálnej agentúry z 13. júna 2022:

35. Národná kriminálna agentúra sa na základe špecifikácie výzvy ústavného súdu zo 4. apríla 2022 vyjadrila:

- a) k spôsobu vybavenia žiadostí sťažovateľa o nazretie do vyšetrovacieho spisu a jeho žiadostí o sprístupnenie nahrávok;
- b) k úkonom smerujúcim k prevereniu autenticity a legality nahrávok;
- c) zotrvala na svojich argumentoch už prezentovaných v priebehu konania o ústavnej sťažnosti sťažovateľa.

III.11. Doplnenie podania sťažovateľa z 27. júla 2022:

36. Sťažovateľ vo svojom ďalšom podaní upriamil pozornosť ústavného súdu na

- a) odôvodnenie uznesenia vyšetrovateľky národnej kriminálnej agentúry o prerušení stíhania vo veci Arpáš z 2. februára 2022, ktoré podľa jeho názoru potvrdzuje skutočnosť, že národná kriminálna agentúra a úrad špeciálnej prokuratúry považujú predmetné nahrávky za nahrávky z odpočúvania Gorila;
- b) na jednotlivé pasáže z odôvodnenia rozsudku ESLP vo veci Haščák proti Slovenskej republike.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

37. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že národná kriminálna agentúra a úrad špeciálnej prokuratúry v trestných konaniach vedených vo veci Szabó a spol. a vo veci Gorila nezákonne nakladajú s nahrávkami týkajúcimi sa sťažovateľa, o ktorých existuje odôvodnený predpoklad, že pochádzajú z odpočúvaní SIS vykonaných na základe súhlasov zrušených ústavným súdom, ktoré mali byť ako nezákonný dôkaz vyradené z trestných spisov a zničené, a dôsledkom tohto nezákonného nakladania došlo k úniku informácií, ako aj samotných nahrávok z trestných spisov, čím sa o sťažovateľovi vytvára domnienka, ktorá ho dehonestuje a proti ktorej sa nemôže efektívne brániť. Týmto postupom došlo k porušeniu práv sťažovateľa podľa čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy a podľa čl. 10 ods. 1 a 2 listiny v spojení s čl. 8 dohovoru a s čl. 8 ods. 1 a 2 charty, ako aj práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 listiny v spojení s čl. 6 dohovoru a s čl. 48 ods. 2 charty.

38. Ako vyplýva z už uvedeného, pôvodnú ústavnú sťažnosť sťažovateľ doplnil viacerými podaniami, pričom, vychádzajúc z jeho poslednej repliky, ústavný súd považuje za kľúčové tieto námietky sťažovateľa:

- a) porušenie základného práva na ochranu súkromia nezákonným postupom národnej kriminálnej agentúry a úradu špeciálnej prokuratúry vo vzťahu k nahrávkam (ich zaistenie a nakladanie s nimi) a v súvislosti s pravdepodobným únikom obsahu nahrávok z ich spisov;
- b) porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu v súvislosti so znemožnením efektívnej právnej obrany proti zásahu do základného práva sťažovateľa na ochranu súkromia;
- c) porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov tým, že národná kriminálna agentúra dosiaľ nepreverila pôvod nahrávok.

39. Od začiatku konania o ústavnej sťažnosti sťažovateľa bolo ústavnému súdu zo strany sťažovateľa, ako aj národnej kriminálnej agentúry a úradu špeciálnej prokuratúry doručené množstvo rozsiahlych vyjadrení a príloh, ktoré viac či menej súviseli s prejednávanou vecou. Keďže predmet ústavnej sťažnosti ústavný súd ustálil v bode 37 tohto nálezu, v odôvodnení reaguje iba na podstatné argumenty týkajúce sa samotnej podstaty ústavnej sťažnosti.

40. Zároveň konštatuje, že medzi účastníkmi konania nie je sporné, že predmetné nahrávky existujú a že boli zaistené v rámci domovej prehliadky u osoby Mariána Kočnera uskutočnenej v trestnom konaní vo veci Szabó a spol. Naopak, sporným ostáva, 1.) či postup ich zaistenia bol zákonný; 2.) aký je ich pôvod (či pochádzajú z odpočúvania Gorila); 3.) ich použiteľnosť ako dôkazu v trestnom konaní a v neposlednom rade, 4.) či je postup orgánov činných v trestnom konaní dostatočne efektívny na to, aby boli ochránené práva dotknutých osôb.

IV.1. K zastaveniu konania v časti:

41. Ústavný súd prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa uznesením č. k. I. ÚS 448/2021-280 z 10. novembra 2021 (ďalej len „uznesenie o prijatí“) na ďalšie konanie aj v časti namietaného porušenia práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 listiny v spojení s čl. 6 dohovoru a čl. 48 ods. 2 charty postupom národnej kriminálnej agentúry v konaní

vedenom pod ČVS: PPZ-342/NKA-BA2-2019 (pôvodne vedenom pod ČVS: PPZ-499/NKA-FP-BA-2012).

42. Z § 62 zákona o ústavnom súde týkajúceho sa primeraného použitia ustanovení Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) v konaní pred ústavným súdom v spojení s § 161 ods. 1 CSP vyplýva povinnosť ústavného súdu prihliadnuť kedykoľvek počas konania o sťažnosti na to, či sú splnené podmienky konania ustanovené zákonom o ústavnom súde. Ak ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosti dodatočne zistí nesplnenie podmienky konania pred ústavným súdom, ktorej nedostatok sa nedá odstrániť, konanie o sťažnosti zastaví podľa § 161 ods. 2 CSP.

43. Prekážka rozhodnutej veci (*res iudicata*) zakladá neprípustnosť návrhu vo veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol. Je jedným z dôsledkov záväznosti a nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí ústavného súdu a vyplýva z požiadavky právnej istoty predstavujúcej jeden z aspektov právneho štátu. Týka sa, prirodzene, vecí, o ktorých ústavný súd rozhodol meritórne. Podobná situácia vzniká aj vo veciach, v ktorých bol návrh na začatie konania odmietnutý ako zjavne neopodstatnený [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde]. Rozhodnutie o odmietnutí návrhu pre zjavnú neopodstatnenosť nie je rozhodnutím o procesných podmienkach konania, ako to má na mysli § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde. Pri posudzovaní zjavnej neopodstatnenosti sa ústavný súd zaoberá už samotnou podstatou návrhu, jeho vecnou (meritórnou) stránkou. Rozhodnutie o odmietnutí návrhu pre zjavnú neopodstatnenosť má preto tzv. kvázimeritórnu povahu. Vzhľadom na túto skutočnosť nie je pri opätovnom podaní návrhu v totožnej veci odstránenie prekážky (meritórneho) konania spočívajúcej v zjavnej neopodstatnenosti návrhu možné (Macejková, I., Bárány, E., Baricová, J., Fiačan, I., Holländer, P., Svák, J. a kolektív. Zákon o Ústavnom súde Slovenskej republiky. Komentár. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2020. s. 324).

44. Sťažovateľ sa na ústavný súd už obrátil vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy, základných práv podľa čl. 8 ods. 2, čl. 36 ods. 1, čl. 38 ods. 2 a čl. 40 ods. 3 listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 dohovoru postupom národnej kriminálnej agentúry a úradu špeciálnej prokuratúry v trestnom stíhaní vedenom pod ČVS: PPZ-499/NKA-FP-BA-2012. Uznesením č. k. I. ÚS 99/2016-98 zo 17. februára 2016 (ďalej len „uznesenie ústavného súdu 2016“) bola jeho ústavná sťažnosť odmietnutá z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti, keďže v danom prípade nie je možné s istotou hovoriť, že v dôsledku postupu orgánov činných v namietanom trestnom konaní voči sťažovateľovi došlo k takému podstatnému ovplyvneniu jeho postavenia, na základe ktorého by mal byť považovaný za materiálne obvineného v zmysle judikatúry ESLP a ktoré by tak bolo spôsobilé zasiahnuť do ním označených práv v ústavne významnej intenzite. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 23. mája 2016.

45. Ústavný súd preto rozhodol, že konanie o prijatej sťažnosti v časti namietaného porušenia základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 listiny základných práv a slobôd v spojení s čl. 6 dohovoru postupom národnej kriminálnej agentúry v konaní vedenom pod ČVS: PPZ-342/NKA-BA2-2019 (pôvodne vedenom pod ČVS: PPZ-499/NKA-FP-BA-2012) do právoplatnosti uznesenia ústavného súdu 2016 zastavuje (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.2. K porušeniu základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy, čl. 10 ods. 1 a 2 listiny a práva podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru nezákonným postupom národnej kriminálnej agentúry a úradu špeciálnej prokuratúry vo vzťahu k nahrávkam (ich zaistenie a nakladanie s nimi) a v súvislosti s pravdepodobným únikom obsahu nahrávok z ich spisov:

46. Ústavný súd s odkazom na odôvodnenie uznesenia o prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie (č. k. I. ÚS 448/2021-280, časť IV.4.), vo vzťahu k svojej právomoci pripomína, že nie je vylúčené, aby k porušeniu práv podľa čl. 19 ústavy a čl. 8 dohovoru došlo aj v konaní, v ktorom by sťažovateľ nemal postavenie subjektu či strany trestného konania.

47. Zásada primeranosti a zdržanlivosti, ktorá bola v rámci rekodifikácie do slovenského trestného práva doplnená do § 2 ods. 2 Trestného poriadku, spočíva v tom, že do základných práv a slobôd osôb v prípadoch dovolených zákonom možno zasahovať len v miere nevyhnutnej na dosiahnutie účelu trestného konania, pričom treba rešpektovať dôstojnosť osôb a ich súkromie. Podľa dôvodovej správy k predmetnému zákonu táto zásada úzko nadväzuje na zásady riadeného zákonného procesu a prezumpcie neviny, ktoré dopĺňa a prehĺbuje. Týka sa však nielen osoby, proti ktorej sa konanie vedie, ale všetkých osôb, ktorých sa trestné konanie akokoľvek dotýka (poškodení, svedkovia, znalci, zúčastnené osoby). Jej obsahom je obmedziť zásahy do ľudských práv a slobôd občanov, ale aj akokoľvek obťažovanie osôb, čo je výrazom humánnosti trestného konania a úcty k základným právam a slobodám. Ak je zásah do základných práv a slobôd tretích osôb oprávnený, teda v súlade s pravidlami trestného procesu, osoba ho musí strpieť.

48. Ústavný súd zotrváva na právnom názore, že trestné konanie je od svojho začiatku až do konca procesom, v rámci ktorého sa pri vykonávaní jednotlivých úkonov môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní, ako aj v predmetnej veci konajúcich všeobecných súdov naprávať, resp. korigovať jednotlivé pochybenia, ku ktorým došlo v predchádzajúcich štádiách trestného konania. Spravidla teda až po právoplatnom skončení trestného konania možno na ústavnom súde namietať také pochybenia verejnej moci, ktoré neboli odstránené v jeho dovtedajšom priebehu a ktoré mohli vo svojich dôsledkoch spôsobiť porušenie práv a slobôd. Ingerenciu ústavného súdu do rozhodovania orgánov činných v trestnom konaní je preto v prípravnom trestnom konaní potrebné považovať, azda s výnimkou úplne mimoriadnej situácie, za neprípustnú (porov. I. ÚS 107/2022).

49. Zároveň potvrdzuje, že v rámci práva na obhajobu možno uplatniť aj argumentáciu týkajúcu sa zákonnosti a ústavnosti postupu orgánov činných v trestnom konaní v rámci prípravného konania na hlavnom pojednávaní pred prvostupňovým súdom, prípadne využitím opravných prostriedkov (odvolania a dovolania) v trestnom konaní (II. ÚS 498/2020).

50. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. K ochrane zákonnosti sú povolané v rámci trestného konania tak orgány činné v trestnom konaní (v prípravnom konaní predovšetkým príslušná prokuratúra, pozri § 230 Trestného poriadku), ale predovšetkým všeobecné súdy (napr. § 243 ods. 4 Trestného poriadku, ale aj § 317 ods. 1 a 2, § 362f ods. 1 a 2, alebo § 384 Trestného poriadku), ktorých úlohou je preskúmať zákonnosť postupov, rozhodnutí, ale aj dôkazného materiálu či už orgánov činných v prípravnom konaní, alebo aj súdov nižších stupňov. Uvedené právne prostriedky nápravy (žiadosť o preskúmanie postupu

policianta, predbežné prejednanie obžaloby súdom, odvolanie, dovolanie) má v zmysle Trestného poriadku k dispozícii obvinený, resp. obžalovaný.

51. V predmetnej veci musí mať ústavný súd na pamäti, že sťažovateľ by tak mohol urobiť len pri súčasnom splnení dvoch podmienok: trestná vec musí dospieť do štádia súdneho konania a musel by byť stranou v trestnom konaní či už ako obžalovaný, alebo ako poškodený. Zároveň to znamená, že ochrana zo strany trestného súdu neprichádza do úvahy v prípadoch, ktoré sa pred trestný súd vôbec nedostanú, ale ani v prípadoch takých dotknutých osôb, ktoré nie sú stranami v trestnom konaní (porov. I. ÚS 114/2012 a II. ÚS 386/2014). Na tomto mieste ústavný súd poznamenáva, že považuje za podstatnú tú skutočnosť, že do dňa rozhodovania o ústavnej sťažnosti sťažovateľa nedošlo v predmetnom trestnom konaní, ktoré sa začalo v roku 2012, ani po uplynutí desiatich rokov trestného stíhania „vo veci“ k vzneseniu obvinenia voči sťažovateľovi.

52. Ústava pojem súkromný a rodinný život bližšie nedefinuje. Keďže základné práva a slobody podľa ústavy je potrebné vykladať a uplatňovať v zmysle a duchu medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách (PL. ÚS 5/93, PL. ÚS 15/98), ústavný súd pri vymedzení obsahu uvedených pojmov prihliada aj na príslušnú judikatúru EŠLP týkajúcu sa predovšetkým čl. 8 dohovoru.

53. Súkromím sa rozumie jednak osobný život jednotlivca, ale taktiež jeho obchodné a pracovné aktivity, obzvlášť vykonávané formou slobodného povolania. Európsky súd pre ľudské práva uviedol, že právo na súkromie je dané i v prípade, ak sa odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky týka obchodných, ako aj súkromných hovorov alebo ak sa príkaz na prehliadku týka výlučne obchodných aktivít. Každá osoba má právo odôvodnene očakávať právo na súkromie (porov. *Čentěš, J., Kurilovská, L., Šimovček, I., Burda, E. a kol.* Trestný poriadok. Komentár. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2020).

54. Ústava v čl. 19 ods. 2 nezaručuje ochranu súkromného a rodinného života pred akýmkoľvek zasahovaním. Zaručuje ochranu len pred takým zasahovaním, ktoré je neoprávnené. V súlade s účelom práva na súkromie môžu orgány verejnej moci, fyzické aj právnické osoby zasahovať do súkromného a rodinného života iných vtedy, ak ich zasahovanie možno hodnotiť ako oprávnené. Pod neoprávneným zasahovaním treba rozumieť také zasahovanie, ktoré nemá základ v zákonnej úprave, nesleduje ustanovený cieľ, nedbá na podstatu a zmysel obmedzovaného základného práva a slobody alebo nie je nevyhnutným a primeraným opatrením na dosiahnutie ustanoveného cieľa. Výsledok posúdenia vzťahu primeranosti medzi namietaným zásahom a sledovanými legitímnymi cieľmi bude závisieť od zistenia, či zásah spočíval v relevantných a dostatočných dôvodoch.

IV.2.1. Existencia nahrávok v spise:

55. Nahrávky nájdené pri domovej prehliadke u osoby Mariána Kočnera majú podľa presvedčenia sťažovateľa pôvod v nasadení ITP zo strany SIS voči Zoltánovi Vargovi v rámci akcie Gorila. Informačno-technické prostriedky boli nasadené na základe súhlasov krajského súdu, ktoré boli následne zrušené ústavným súdom (nálezy ústavného súdu 2012 a 2015).

56. V úvode musí ústavný súd prisvedčiť sťažovateľovi, keď tvrdí, že v oficiálnych rekciách na jeho podania ako úrad špeciálnej prokuratúry, tak aj národná kriminálna agentúra od decembra 2018 opakovane konštatujú, že im nie je známy obsah a pôvod nahrávok, resp. že nikto jednoznačne neverifikoval ich autenticitu. Z jednotlivých podaní sťažovateľa i orgánov činných v trestnom

konaní a ich príloh pritom nevyplýva, že by v čase rozhodovania ústavného súdu došlo k objasneniu pôvodu predmetných nahrávok.

57. Na druhej strane možno badať „vývoj“ názoru národnej kriminálnej agentúry a úradu špeciálnej prokuratúry na možný pôvod nahrávky v nasadení ITP v rámci akcie Gorila, čo vyplýva z podaní a príloh spisu ústavného súdu. Ústavný súd poukazuje napríklad na

a) vyjadrenie národnej kriminálnej agentúry zo 16. októbra 2020, podľa ktorého boli nahrávky podľa určitých obsahových pasáží opoznané ako možné nahrávky v prípade Gorila, na základe čoho bola odstúpená originálna stopa č. 21 z trestného spisu vo veci Szabó a spol. do trestného spisu Gorila;

b) na názor národnej kriminálnej agentúry vyplývajúci z toho istého vyjadrenia, že právo na pravdu o podozreniach z trestnej činnosti verejných činiteľov a ekonomických a politických špičiek štátu vyžaduje, aby nahrávky neboli zničené, ale boli uchované aj v prípade, ak by s ich získaním bolo spojené formálne porušenie zákona. A z toho vyplývajúci záver, že stopa č. 21 a nahrávky sú procesne použiteľné ako bežný dôkaz v trestnom konaní aj v prípade, ak by išlo o záznam z nasadenia ITP z akcie Gorila realizovaných na základe ústavným súdom zrušených súhlasov krajského súdu;

c) vyjadrenie národnej kriminálnej agentúry z 10. decembra 2021, v ktorom konštatuje, že stopa č. 21 bola zaistená/získaná v súlade so zákonom spôsobom ustanoveným Trestným poriadkom, a preto môže a má slúžiť ako dôkaz podľa § 119 Trestného poriadku. Ak by aj postupom podľa osobitného zákona, pri ktorom (možno) bola nahrávka vyhotovená, došlo k zásahu do súkromia sťažovateľa alebo inej osoby, OČTK tento dôkaz neprevzali od jeho pôvodcu (SIS) ani od súdu, ktorý vydal súhlasy na použitie ITP. Čo ďalej rozvíja úrad špeciálnej prokuratúry vo vyjadrení z 29. novembra 2021 tak, že stopa č. 21 bola objavená ako náhodný produkt prehliadky v nesúvisiacej veci, a teda zaistená zákonným spôsobom do trestného konania, hoci by aj bola nelegálnou kópiou nahrávky vyhotovenej zo strany SIS v rámci operácie Gorila;

d) v obžalobe úradu špeciálnej prokuratúry č. k. VII/2 Gv 69/18/1000-1350 z 21. októbra 2019 (príloha doplnenia ústavnej sťažnosti) vo veci Szabó a spol. sa uvádza, že „v spise je doložená analýza obsahu dôkazu č. 21 – USB kľúča, ktorý obsahuje aj kópiu odposluchov uskutočnených v Bratislave na Vazovovej ulici v byte vlastnenom podnikateľom a bývalým policajným dôstojníkom Zoltánom Vargom“;

e) o presvedčení národnej kriminálnej agentúry a úradu špeciálnej prokuratúry o skutočnom pôvode nahrávok svedčí podľa sťažovateľa aj výslovné vysporiadanie sa s nálezom 2012 (formalistický prístup ústavného súdu a ústavná neudržateľnosť jeho záveru, ako aj návrh na zjednotenie právnych názorov v prípade prijatia ústavnej sťažnosti na ďalšie podanie);

f) vo veci Arpáš spojili OČTK nahrávky s odpočúvaním Gorila;

g) v analýze uznesenia generálnej prokuratúry sp. zn. IV/3 Pz 29/21/1000 úrad špeciálnej prokuratúry uvádza, že ak existuje podobnosť, resp. zhoda podstatných častí nahrávky na USB kľúči zaistenom u osoby Mariána Kočnera v inom trestnom konaní ako stopa č. 21 s písomným materiálom uverejneným na internete, je vysoko pravdepodobné, že ide o nahrávku nelegálne uniknutú zo SIS.

58. V tejto súvislosti možno poukázať napríklad aj na:

a) uznesenie ČVS: PPZ-135/NKA-VY4-2019 zo 17. decembra 2019 o vznesení obvinenia Dobroslavovi Trnkovi (príloha doplnenia podania), v ktorom je uvedené „po prevzatí zvukovej

nahrávky z operácie SIS pod krycím názvom Gorila, túto ukrýval a neodovzdal orgánom činným v trestnom konaní“, na rozšifrovanie nahrávky nájdenej u Mariána Kočnera sa pritom použilo heslo „Edomárádkosti“, ktoré uviedol Dobroslav Trnka Mariánovi Kočnerovi na inej nahrávke;

b) rozsudok Špecializovaného trestného súdu z 3. septembra 2020 vo veci Szabó a spol., v ktorom uviedol, že nahrávky pochádzajú z SIS, že ide o nahrávky Gorila (prílohou doplnenia podania bol obsah rozsudku publikovaný v Denníku N zo 6. októbra 2020);

c) uznesenie generálneho prokurátora č. k. IV/3 Pz 29/21/1000 z 31. augusta 2021 (príloha doplnenia podania) o zrušení obvinení vo veci Arpáš a spol., ktorý „s poukazom na závery plynúce z nálezov ústavného súdu a rozsudku ESLP konštatoval, že nahrávky – stopu č. 21, nie je možné použiť ako dôkaz v trestnom konaní... opakované žiadosti sťažovateľa o zničenie stopy ako súčasti spisu Gorila sú opodstatnené“... „tieto informácie, ktoré mali byť predmetom zobchodovania nemôžu byť súčasťou vyšetrovacieho spisu, pretože v zmysle nálezov ústavného súdu a rozsudku ESLP pochádzajú z nezákonných a ústavným súdom zrušených príkazov na použitie ITP. Uvedené informácie z kauzy Gorila sú ako dôkaz nepoužiteľné a orgány činné v trestnom konaní z nich nemohli pri vydaní uznesenia o vznesení obvinenia vychádzať“;

d) list generálneho prokurátora č. k. IV/1 Spr 497/21/1000-2 zo 4. októbra 2021 (príloha doplnenia podania), v ktorom konštatoval, že nálezy ústavného súdu 2012 a 2015 a rozsudok ESLP sú záväzné ako pre SIS, tak aj pre OČTK. Spôsob, ako naložiť s nezákonne získaným materiálom, vyplýva z § 7 ods. 3 a 5 zákona o ochrane pred odpočúvaním a zabezpečenie zničenia spadá do právomoci jeho pôvodcu SIS v súčinnosti so sudcom krajského súdu, ktorý vydal súhlas na použitie ITP. Z trestného poriadku ani žiadneho všeobecne záväzného právneho predpisu nevyplýva právomoc generálneho prokurátora na tento postup, preto odstúpil žiadosť sťažovateľa riaditeľovi SIS a špeciálnemu prokurátorovi.

59. Okrem uvedeného sťažovateľ poukazuje na mediálne vyjadrenia predstaviteľov národnej kriminálnej agentúry [napr. bývalý vedúci tímu Gorila Lukáš Kyselica uviedol, že zverejnené nahrávky sú identické a že k zverejneniu mohlo dôjsť prostredníctvom osôb, ktoré majú prístup do spisu Kuciak (Článok s názvom „Bývalý šéf vyšetrovacieho tímu Gorila Kyselica: Verifikovaná nahrávka má okolo 40 hodín, pravosť zverejnenej neviem potvrdiť“ zverejnený 16. októbra 2019; dostupný na: <https://www.noviny.sk/slovensko/477868-byvaly-sef-vysetrovacieho-timu-gorila-kyselica-verifikovana-nahravka-ma-okolo-40-hodin-pravost-zverejnenej-neviem-potvrdit>), bývalý šéf vyšetrovacieho tímu Gorila Marek Gajdoš uviedol, že sa na nahrávky vzťahuje rozhodnutie ústavného súdu (Článok s názvom „Kauza Gorila: Škandalózne nahrávky z Kočnerovho trezoru zrejme nezničia“ zverejnený na: <https://www.aktuality.sk/clanok/650149/kaucha-gorila-skandalozne-nahravky-z-kocnerovho-trezoru-zrejme-neznicia/> zo 11. decembra 2018)], úradu špeciálnej prokuratúry, ako aj predstaviteľov SIS [Peter Holúbek (Prepis relácie „Pod lampou“ zverejnenej 20. októbra 2019; dostupný na: <https://www.tyzden.sk/podlampou/59481/podlampou-live-k-aktualnemu-dianiu-v-kauche-qorila/>), Anton Šafárik (Článok pod názvom „Nahrávka Gorily sa musí porovnať s originálom, vyhlásil šéf SIS“ zverejnený 17. októbra 2019, dostupný na: <https://www.aktuality.sk/clanok/733309/nahravka-gorily-sa-musi-porovnat-s-originalom-vyhlasil-séf-sis/>). Rozsiahlu časť príloh jednotlivých podaní sťažovateľa predstavujú články týkajúce sa predmetu jeho ústavnej sťažnosti nahrávok „Gorila“ publikované v médiách. Ústavný súd vníma, že predmetná medializácia je pre sťažovateľa neželaným dôsledkom okrem iného aj od roku 2012 trvajúceho prípravného konania vo veci Gorila, no samotné vyjadrenia jednotlivých sťažovateľom

označených minulých či súčasných predstaviteľov OČTK či SIS ústavný súd vníma ako súčasť argumentácie sťažovateľa na dokreslenie „atmosféry“, ktorá sa v súvislosti s jeho osobou vytvára.

60. Sťažovateľ ďalej poukazuje na údajný list SIS adresovaný generálnej prokuratúre a úradu špeciálnej prokuratúry – informácie o audiozáznamoch SIS z použitia ITP voči Zoltánovi Vargovi, schválený sudcom Krajského súdu v Bratislave 23. novembra 2005 (súhlas zrušený ústavným súdom), ktorého príloha 3 a 5 má obsahovať skrátené prepisy odpočúvaní.

61. Z uvedeného sťažovateľ vyvodzuje, že je s rozumnou mierou pravdepodobnosti („*reasonable likelihood*“) dané, že ak uvedené nahrávky zaznamenávajú (aj) rozhovory sťažovateľa s inými osobami, pôjde o výsledok utajeného monitorovania zo strany príslušného štátneho orgánu, najskôr SIS, ktoré bude buď nesporne nelegálne, alebo kým nebude preukázané, že legálne bolo, za legálne ho pokladať nemožno. Porušenie svojho práva na súkromie odôvodňuje sťažovateľ tým, že národná kriminálna agentúra nahrávkami napriek tomu nakladá (zaistila ich, analyzuje ich, odstupuje ich do ďalších spisov, sú predmetom znaleckého dokazovania) bez toho, aby ich v prvom rade identifikovala ako legálne a zákonné a na tento účel oslovila SIS, teda s nimi nakladá nezákonne. Až do potvrdenia zákonnosti nahrávok zo strany SIS nemožno s nimi ako s legálnymi nahrávkami nakladať, a to ani ako s operatívnymi informáciami, a teda ich nemožno obsahovo skúmať, vyhotovovať z nich kópie alebo akokoľvek s nimi manipulovať. Keďže domnienka, že ide o nahrávky Gorila, sa prevzala ako fakt, až do potvrdenia zákonnosti nahrávok nemožno s nimi nakladať (ani ako s operatívnymi informáciami). Z čoho vyvodzuje obrátenie dôkazného bremena, ktoré znáša štát. Stačí, že sťažovateľ preukáže primeranú mieru pravdepodobnosti, že voči nemu bolo použité opatrenie/zásah (v zmysle judikatúry ESLP by týmto zásahom malo byť odpočúvanie, pozri ďalej).

62. Doktrína „*reasonable likelihood*“, na ktorú sa odvoláva sťažovateľ, sa v judikatúre ESLP vyvinula v súvislosti so sťažnosťami *actio popularis* na porušenie čl. 8 dohovoru v súvislosti s odpočúvaním. V rozsudku vo veci Roman Zakharov proti Rusku zo 4. decembra 2015, č. 47143/06 ESLP zhrnul svoju judikatúru, podľa ktorej dohovor neobsahuje inštitút *actio popularis* a úlohou ESLP spravidla nie je skúmať vnútroštátnu právnu úpravu a prax *in abstracto*, ale rozhodnúť, či spôsob, akým boli aplikované voči sťažovateľovi, predstavuje porušenie dohovoru (napr. rozsudok Veľkej komory ESLP vo veci N.C. proti Taliansku, č. 24952/94, bod 56). Podľa čl. 34 dohovoru musí byť sťažovateľ schopný preukázať, že bol priamo ovplyvnený opatrením, ktoré je predmetom sťažnosti. Uvedené kritérium však nemožno uplatňovať mechanicky a nepružne. Napr. vo veci Klass a ostatní proti Nemecku (plenárny rozsudok ESLP zo 6. 9. 1978, č. 5029/71) ESLP vyslovil, že sťažovateľ môže za určitých podmienok tvrdiť, že je obeťou porušenia spôsobeného samotnou existenciou tajných opatrení alebo legislatívy povoľujúcej tajné opatrenia, bez toho, aby musel tvrdiť, že takéto opatrenia boli proti nemu v skutočnosti použité. V oblasti tajných opatrení stačí, aby sa zistila existencia praktík umožňujúcich tajné sledovanie a existencia primeranej pravdepodobnosti („*reasonable likelihood*“), že bezpečnostné služby zhromaždili a uchovávali informácie týkajúce sa súkromného života sťažovateľa. Na posúdenie toho, či bola takáto primeraná pravdepodobnosť preukázaná, ESLP neobmedzí svoje skúmanie na existenciu priameho dôkazu o utajenom sledovaní, ktorý by bolo zo samej podstaty ťažké až nemožné získať, ale bude skúmať súhrn okolností prípadu (rozsudok vo veci Iliya Stefanov proti Bulharsku z 22. 15. 2008, sťažnosť č. 65755/01).

63. Ústavný súd pripomína, že skutočnosť, že sťažovateľ bol podrobený sledovaniu na základe súhlasu 1 a súhlasu 2, sa podľa názoru ESLP zdá byť implicitne uznaná ako fakt, keďže to nespochybnil žiadny orgán na vnútroštátnej úrovni ani pred ESLP (pozri bod 87 rozsudku Haščák proti Slovenskej republike).

64. Aj keď ESLP v rozsudku Haščák proti Slovenskej republike spomína primárny materiál z realizácie súhlasov, ktorý podľa všetkého unikol (porov. bod 95 rozsudku), resp. zvukový záznam, ktorý je podľa všetkého prepojený s operáciou Gorila (porov. bod 105 rozsudku), bližšie však nevysvetľuje, ako k týmto záverom dospel, resp. z odôvodnenia tohto rozsudku nevyplýva, že by pre potrebu stotožnenia nahrávok s primárnym materiálom aplikoval doktrínu „*reasonable likelihood*“. Pritom ešte v bode 76 rozsudku uvádza iba zvukový záznam získaný vyšetrovateľmi v roku 2018, autenticitou ktorého ako primárneho materiálu z operácie Gorila sa zaoberala prokuratúra.

65. Ústavný súd konštatuje, že v prejednávanej veci po rozhodnutí ESLP vo veci Haščák proti Slovenskej republike nie je sporné, že sťažovateľ má postavenie obete v súvislosti s porušením namietaných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy, čl. 10 ods. 1 a 2 listiny a podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru. Napriek tomu ústavný súd nemohol ústavnej sťažnosti v tejto časti vyhovieť. Ak existuje zvuková nahrávka, ktorá bola zaistená pri domovej prehliadke u súkromnej osoby, je nevyhnutné zo strany príslušných orgánov štátu vyvinúť maximálne úsilie na odhalenie jej pôvodu. Jedine tak je možné ustáliť, či ide o materiál, vo vzťahu ku ktorému má sťažovateľ postavenie obete. A jedine tak by bolo možné v súvislosti so sťažovateľom uvažovať o zásahu do ním označených práv. Práve miesto nájdania predmetnej nahrávky (u súkromnej osoby, pozn.) oslabuje v prejednávanej veci predpoklad, že ide o nahrávku, ktorej originálny pôvod je v činnosti SIS, ktorej výsledok podľa ESLP zasiahol do sťažovateľových práv. Ide o oslabenie v tomto čase rozhodujúce v tom smere, že neumožňuje vysloviť porušenie sťažovateľom označených práv. Akékoľvek iné závery v tomto smere v tomto štádiu konania pri súčasnom stave poznania veci by boli predčasné.

66. Podľa sťažovateľa k porušeniu práva na súkromie nedochádza len udelením súhlasov s odpočúvaním, ale aj ďalšou existenciou záznamov a následným nakladaním s nahrávkami. V tejto súvislosti argumentuje porušením § 7 ods. 3 zákona o ochrane pred odpočúvaním, pričom v spojení s nálezom ústavného súdu 2012 následne vyvodzuje záver o nemožnosti použitia sekundárnych výstupov odpočúvania.

67. Pokiaľ ide o samotné odpočúvanie, sťažovateľ sa už na ústavný súd obrátil so sťažnosťou smerujúcou proti postupu SIS a krajského súdu, o ktorej rozhodol uznesením č. k. I. ÚS 125/2012-101 zo 14. marca 2012 tak, že ju ako oneskorené podanú odmietol, keďže sťažovateľ sa o sťažnosťou napádanom postupe SIS a krajského súdu a o sťažnosťou napádaných rozhodnutiach (súhlas 1 a súhlas 2) krajského súdu z 23. novembra 2005 a 18. mája 2006 dozvedel niekedy v roku 2008 (pozri bod 11 citovaného uznesenia), pričom sťažnosť ústavnému súdu doručil 28. októbra 2011, teda dávno po uplynutí zákonom ustanovenej dvojmesačnej lehoty.

68. Aj ESLP v rozsudku vo veci Haščák proti Slovenskej republike (pozri bod 74 rozsudku) konštatoval, že sťažnosti týkajúce sa vydania súhlasov krajským súdom (vo vzťahu ku ktorým ústavný súd zamietol sťažnosť sťažovateľa ako oneskorenú), sú mimo jeho prieskumu, i keď v bode 91 rozsudku ESLP konštatoval, že táto skutočnosť mu nebráni, aby zohľadnil tieto nedostatky pri posudzovaní toho, o čo ide v tomto prípade, a to je realizácia súhlasov zo strany SIS.

69. V totožnej veci sťažovateľa Ing. Zoltána Vargu však ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 97/2012-229 z 20. novembra 2012 (nález ústavného súdu 2012) okrem iného vyslovil, že jeho základné právo na ochranu súkromia podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a podľa čl. 10 ods. 2 listiny základných práv a slobôd a podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru postupom a súhlasom 1 a súhlasom 2 krajského súdu z 23. novembra 2005 a 18. mája 2006 porušené boli, a to vzhľadom na zistené nedostatky súhlasov krajského súdu spočívajúce v nedodržaní kritéria legálnosti, ako aj postup krajského súdu, ktorý napriek zjavným nedostatkom žiadostí oprávneného orgánu štátu o nich rozhodoval.

70. O ďalšej sťažnosti sťažovateľa rozhodol ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 490/2015-310 zo 6. októbra 2015 (ktorým prijal časť ústavnej sťažnosti Ing. Zoltána Vargu na ďalšie konanie a odmietol sťažnosť Ing. Zoltána Vargu vo zvyšnej časti a sťažnosť sťažovateľa v celom rozsahu) tak, že ju odmietol v časti ako neprípustnú s odkazom na predchádzajúce konanie vo veci vedenej pod sp. zn. I. ÚS 125/2012 a v časti ako zjavne neopodstatnenú, keďže k zničeniu záznamov z ITP vyhotovených na základe súhlasu 1 a súhlasu 2 došlo v zmysle § 7 ods. 4 zákona o ochrane pred odpočúvaním 2. apríla 2008 (s odkazom na Zápisnicu o zničení výsledku použitia informačno-technického prostriedku spísanú toho istého dňa) a údaje získané z týchto záznamov boli uložené spôsobom predpísaným § 17 ods. 6 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o SIS“).

71. V tomto uznesení vyslovil ústavný súd právny názor, podľa ktorého údaje a informácie uchovávané v evidenciách a informačných systémoch Slovenskej informačnej služby nemožno zničiť, preto musia byť uložené tak, aby sa zabránilo v prístupe kohokoľvek k nim. V tejto súvislosti ústavný súd konštatoval, že takéto zabezpečenie uloženia dotknutých údajov je nevyhnutné, keďže ich použitie na akékoľvek právne významné účely je neprípustné. Takýto spôsob ochrany dotknutých údajov bolo nutné podľa ústavného súdu považovať za opatrenie smerujúce k zabráneniu pokračovania v neoprávnených zásahoch do práva na súkromie. Keďže § 17 ods. 6 zákona o SIS predstavuje jedinú legálnu možnosť uchovania takýchto údajov v evidencii, neznamena to, že by záznamy, ktoré boli získané spôsobom porušujúcim základné práva a slobody, mohli v budúcnosti získať svoju legitimitu a byť použité ako dôkazný materiál v inom konaní orgánov verejnej moci.

72. Po následnom prerokovaní časti sťažnosti sťažovateľa Ing. Zoltána Vargu prijatej na ďalšie konanie vo veci ústavný súd nálezom 2015 okrem iného vyslovil, že jeho základné právo podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a čl. 10 ods. 2 listiny a právo čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru postupom a rozhodnutím krajského súdu (súhlas 3) boli porušené.

73. Následne využil Ing. Zoltán Varga možnosť obrátiť sa so svojou sťažnosťou na EŠLP, pričom z odôvodnenia rozsudku EŠLP vo veci Varga proti Slovenskej republike z 20. júla 2021, sťažnosti č. 58361/12 a 2 ďalšie, vyplýva, že spisy krajského súdu týkajúce sa všetkých troch súhlasov vrátane ďalších materiálov uvedených v predchádzajúcich odsekoch boli zničené 13. apríla 2016 (súhlas 1) a 8. marca 2017 (súhlasy 2 a 3) z dôvodu skončenia predpísanej doby uloženia spisov.

74. Európsky súd pre ľudské práva v bode 13 tohto rozsudku vymedzil primárny materiál ako nahrávku (zvukový záznam alebo jeho prepis) a sekundárny materiál ako materiál vytvorený na základe primárneho materiálu (zhrnutia a analytické zápisy).

75. Na rozdiel od názoru ústavného súdu (bod 71 tohto nálezu) však podľa ESLP uchovávanie tak primárneho materiálu z realizácie súhlasu 3, ako aj sekundárneho materiálu z realizácie všetkých troch súhlasov podľa § 17 ods. 6 zákona o SIS podliehalo utajeným pravidlám, ktoré prijala aj aplikovala SIS bez akéhokoľvek prvku externej kontroly. Takéto pravidlá zjavne vykazovali nedostatok prístupnosti a neposkytovali sťažovateľovi žiadnu ochranu proti svojvoľnému zásahu do jeho práv v súvislosti s jeho súkromným životom. Európsky súd pre ľudské práva ďalej konštatoval, že od zrušenia súhlasu 3 ústavným súdom nemalo uchovávanie primárneho materiálu z jeho realizácie zo strany SIS dostatočný základ v právnych predpisoch. Uchovávanie uvedeného materiálu preto nebolo v súlade so zákonom v zmysle druhého odseku čl. 8 dohovoru. A preto bolo právo sťažovateľa podľa čl. 8 dohovoru vo vzťahu k jeho súkromnému životu porušené.

76. Na závery vyplývajúce z rozsudku ESLP nadväzuje už spomínané uznesenie generálneho prokurátora vo veci Arpáš a spol. z 31. augusta 2021 a list generálneho prokurátora zo 4. októbra 2021, v ktorom uviedol, že generálna prokuratúra výstupmi z ITP nedisponuje ani nevykonáva dozor v konaní, a podanie sťažovateľa bolo preto odstúpené na vybavenie riaditeľovi SIS a špeciálnemu prokurátorovi na účel identifikácie trestných vecí, v ktorých sa dotknutý materiál môže nachádzať.

77. V tomto momente nastáva podľa ústavného súdu pre konanie o ústavnej sťažnosti kľúčový názorový rozkol medzi sťažovateľom a národnou kriminálnou agentúrou a úradom špeciálnej prokuratúry. Prílohou jedného z doplnení ústavnej sťažnosti je analýza uznesenia generálnej prokuratúry sp. zn. IV/3 Pz 29/21/1000, sporných otázok vyplývajúcich z postupu generálnej prokuratúry, ktorý sa podľa názoru úradu špeciálnej prokuratúry odkláňa od doterajšej rozhodovacej praxe generálnej prokuratúry, ale aj súdov Slovenskej republiky, spracovaná úradom špeciálnej prokuratúry, z ktorej okrem iného vyplýva, že „konania iniciované sťažovateľom Zoltánom Vargom na ústavnom súde, v ktorých boli vydané nálezy 2012 a 2015, boli konaniami týkajúcimi sa jeho individuálnych sťažností podľa čl. 127 ústavy. Nálezy v nich vydané sú právne záväzné len medzi stranami *inter partes*, a to v zmysle § 56 ods. 6 vtedy účinného zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 38/1993 Z. z.“). Sekundárne by bolo zrejme možné tvrdiť, že fakticky sú uvedené nálezy záväzné pre SIS ako pôvodcu záznamu a odvodených materiálov, keďže v odôvodnení nálezov sa ústavný súd venuje aj ďalšiemu možnému postupu SIS. Analýza uvedený nález interpretuje tým spôsobom, že sa týka len odvodených materiálov v držbe Krajského súdu v Bratislave alebo SIS a je zrejmé, že jeho cieľom je ochrana práva sťažovateľa (Zoltána Vargu) na súkromie. Zároveň sa zaoberá aj rozsudkom ESLP vo veci Varga, pričom dospieva k právnym záverom, že ak existuje podobnosť, resp. zhoda podstatných častí, nahrávky na USB kľúči zaistenej u osoby Mariána Kočnera v inom trestnom konaní ako stopa č. 21 s písomným materiálom uverejneným na internete, je vysoko pravdepodobné, že ide o nahrávku nelegálne uniknutú zo SIS. Sťažnosť Zoltána Vargu v časti porušenia jeho práv únikom informácií zo SIS bola zo strany ESLP odmietnutá ako zjavne neopodstatnená. To, čo je vyšetrované v trestnej veci Arpáš a spol., sú práve okolnosti úniku nahrávky, resp. iných spravodajských materiálov zo SIS. Námietky sťažovateľa Zoltána Vargu vo vzťahu k nesplneniu pozitívneho záväzku štátu, ktorý by mal súvislosť s tvrdením, že materiál na internete unikol zo SIS, že poškodil dobrú povest' sťažovateľa, že SIS zlyhala pri ochrane týchto

materiálov, neboli uplatnené a sú len informáciou o pozadí prípadu. Z tohto dôvodu (a iných už uvádzaných dôvodov) nie je možné založiť tvrdenie o dôkaznej nepoužiteľnosti a potrebe zničenia nahrávky zaistenej na USB kľúči ako stopa č. 21 v inej veci na rozhodnutí ESLP vo veci Varga ani na citovaných nálezoch ústavného súdu 2012 a 2015, ani § 7 ods. 3 zákona o ochrane pred odpočúvaním nemôže zaväzovať vyšetrovateľku, resp. iné orgány, ktoré vo veci samotného vyhotovovania ITP nijak nekonali. Ale práve vyšetrovaním úniku materiálov z operácie Gorila vnútroštátnymi orgánmi je plnený pozitívny záväzok štátu vyšetriť a objasniť nelegálny únik týchto materiálov zo SIS a vedené vyšetrovanie prispieva práve k ochrane práv sťažovateľa Zoltána Vargu. Nahrávka – stopa č. 21 bola získaná iným štátnym orgánom – vyšetrovateľom národnej kriminálnej agentúry. Národná kriminálna agentúra nie je pôvodcom. Nahrávka bola získaná v súlade s trestným poriadkom a podľa § 119 ods. 3 Trestného poriadku je použiteľná ako dôkaz (k tomu porovnaj § 270 ods. 2 Trestného poriadku, pozn.). Svoj záver, že nie je možné automaticky konštatovať, že akákoľvek nezákonnosť pri zabezpečovaní dôkazu spôsobuje jeho nepoužiteľnosť v trestnom konaní, zakladá úrad špeciálnej prokuratúry na rozsudkoch ESLP Schenk proti Švajčiarsku, č. 10862/84 (súkromná nahrávka a jej použitie v trestnom konaní nespôsobilo nespravodlivosť procesu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), Khan proti Spojenému kráľovstvu, č. 35394/97 (polícia v rámci priestorového odpočúvania nahrála priznanie, čl. 8 porušený, čl. 6 nebol porušený), Heglas proti Českej republike, č. 5935/02 (čl. 8 porušený – zaznamenávanie rozhovoru, polícia zavesila na svedka nahrávacie zariadenie – nahrála priznanie páchatel'a, čl. 6 porušený nebol), Bašić proti Chorvátsku, č. 74309/01 (čl. 8 porušený – príkaz na ITP a použitie záznamu ako dôkaz, čl. 6 porušený nebol). Úrad špeciálnej prokuratúry vyvodzuje záver, že z čl. 6 dohovoru nevyplýva, že ide o neprípustný dôkaz.

78. Hneď na tomto mieste považuje ústavný súd za potrebné vyjadriť sa k niektorým záverom úradu špeciálnej prokuratúry prezentovaných v predmetnej analýze. Nálezy ústavného súdu 2012 a 2015 okrem výroku, ktorým ústavný súd vyslovil porušenie individuálnych práv sťažovateľa Zoltána Vargu, obsahovali aj výrok o zrušení napadnutých súhlasov 1 až 3. Iba o zrušení, nie o zrušení a vrátení na ďalšie konanie, keďže náprava protiprávneho stavu vrátením veci na ďalšie konanie v tomto prípade z právneho či faktického hľadiska ani nebola možná. Iba v prípade súčasného vrátenia veci na ďalšie konanie by bola na mieste úvaha úradu špeciálnej prokuratúry o viazanosti právnym názorom ústavného súdu podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde (resp. § 56 ods. 6 zákona č. 38/1993 Z. z.). Za individuálnych okolností prejednávanej veci sa tak účinky kasačného rozhodnutia ústavného súdu prejavujú univerzálne, čo nemožno stotožňovať s precedenčnými účinkami samotného rozhodnutia, na ktoré cieľia vyjadrenia špeciálnej prokuratúry. Súhlasy buď zrušené sú alebo nie sú. Vzniknutá procesná situácia ani potenciálne nevytvára priestor na tzv. „*overruling*“ (zmenu právneho názoru v rovnakej veci, pozn.) alebo „*distinguishing*“ (odklonenie sa od predchádzajúceho právneho názoru v dôsledku iných okolností prípadu, pozn.). Úrad špeciálnej prokuratúry svoje tvrdenie o tom, že nález ústavného súdu vydaný v konaní o ústavnej sťažnosti nepredstavuje formálny prameň práva a neplatí *erga omnes*, opiera aj o uznesenie ústavného súdu č. k. IV. ÚS 384/2021 zo 17. augusta 2021. Ústavný súd len poukazuje na širšie súvislosti tohto uznesenia, v ktorom vyslovil, „*že si je vedomý skutočnosti, že nález vydaný pod sp. zn. III. ÚS 33/2021* (ktorým ústavný súd vyslovil porušenie práva sťažovateľa na osobnú slobodu a okrem zrušenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu zároveň najvyššiemu súdu prikázal, aby sťažovateľ'a bezodkladne prepustil z väzby na slobodu, pozn.) *je z pohľadu obhajoby*

pomerne priaznivý, a preto môže aj v budúcnosti predstavovať častý argument sťažovateľov vo vzťahu k ich väzobným stíhaniam. V načrtnutom smere však nie je možné opomínať, že predmetný nález bol vydaný v konaní podľa čl. 127 ústavy, a teda nepredstavuje formálny prameň práva, ktorý od svojho vydania pôsobí erga omnes, a teda v prospech všetkých väzobne stíhaných osôb.“ Je tak zrejmé, že okolnosti, za ktorých bol vyslovený tento právny názor, sú odlišné od tých, ktoré súvisia s prejednávanou vecou a okrem toho sa týkajú precedenčných účinkov rozhodnutia ústavného súdu, nie zákonných následkov kasačnej intervencie ústavného súdu v danej konkrétnej veci.

79. Vo vzťahu k úradom špeciálnej prokuratúry predloženej judikatúre ESLP ústavný súd po oboznámení sa s rozsudkami vo veci Khan proti Spojenému kráľovstvu, Heglas proti Českej republike a Bašić proti Chorvátsku (rozsudok vo veci Schenk proti Švajčiarsku sa týkal súkromnej nahrávky, pozn.) zdôrazňuje, že predmetom tejto ústavnej sťažnosti nie je zákonnosť dôkazu – nahrávok, a preto nemá v úmysle prejudikovať prípadný záver o jeho zákonnosti či nezákonnosti a v tejto súvislosti k ústavnej akceptovateľnosti použitia takéhoto dôkazu v trestnom či inom konaní. V zmysle princípu subsidiarity v konaní o ústavnej sťažnosti musia tento záver prednostne urobiť iné orgány verejnej moci pri výkone ich právomoci, zohľadňujúc pritom nielen vnútroštátnu právnu úpravu, ale aj relevantné medzinárodné záväzky Slovenskej republiky, rešpektujúc pritom odporúčania z judikatúrnych východísk najvyšších vnútroštátnych a medzinárodných súdnych autorít a z nich vyplývajúce procesné garancie spravodlivosti trestného konania (pozri napr. I. ÚS 292/2020, bod 31). Ústavný súd v rámci započatého dialógu na okraj v tejto časti len pripomína, že špeciálnou prokuratúrou označené rozhodnutia ESLP môžu nepochybne prispieť ku kultivovanému kvalitnému odbornému diskurzu k tejto otázke, nemožno však v tejto súvislosti opomenúť ani znenie čl. 53 dohovoru, z ktorého vyplýva, že dohovor poskytuje minimálny štandard ochrany ľudských práv a základných slobôd a reprezentuje tak základnú úroveň, ktorú musia jednotlivé členské štáty pri ich rešpektovaní dosiahnuť. Úroveň ochrany poskytnutá vnútroštátnou právnou úpravou tak môže byť vyššia, než zodpovedá štandardom rozhodovacej činnosti ESLP.

80. Úrad špeciálnej prokuratúry v upovedomení z 11. novembra 2021 v reakcii na žiadosť o zničenie nahrávok, ktorá mu bola postúpená generálnou prokuratúrou, opätovne odkázal na nejasný pôvod stopy č. 21. Pripomenul, že ESLP sťažnosť v časti úniku materiálu z SIS odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Poukázal na procesne zákonné zaistenie stopy ako náhodného produktu prehliadky v inak nesúvisiacej veci (do trestného konania bola zaistená zákonným spôsobom.)

81. Podľa sťažovateľa z uvedeného vyplýva, že ak sa majú výsledky ITP Gorila zničiť u pôvodcu informácií, teda u SIS, nemôžu s nimi legálne disponovať ani ďalšie štátne orgány. Európsky súd pre ľudské práva konštatoval, že použitie ITP Gorila bolo od začiatku „pošpinené“ nezákonnosťou súhlasov na odpočúvanie (porov. bod 157 rozsudku Varga proti Slovenskej republike).

82. Ústavný súd súčasne považuje za vhodné na tomto mieste doplniť, že sťažovateľ informoval ESLP o nájdení a procesnom použití zvukového záznamu (nahrávok pravdepodobne pochádzajúcich z akcie Gorila) s tvrdením, že ich použitie v trestnom konaní je nezákonné, a požiadal, aby ESLP objasnil, že nahrávky musia byť zničené. Európsky súd pre ľudské práva však konštatoval, že otázky praktického a procesného postavenia nahrávok získaných vyšetrovateľmi v roku 2018 (ktorých autenticita ako primárneho materiálu z operácie Gorila bola predmetom vyjadrení generálneho prokurátora a úradu špeciálnej prokuratúry v auguste a septembri 2021)

presahujú predmet prejednávanej sťažnosti sťažovateľa (podľa čl. 47 Rokovacieho poriadku ESĽP), to však na druhej strane ESĽP nebránilo v tom, aby zohľadnilo postavenie tohto materiálu ako podkladovú informáciu na účely posúdenia pôvodných sťažností sťažovateľa (bod 76 rozsudku Haščák proti Slovenskej republike).

83. Európsky súd pre ľudské práva pritom zásadnú neistotu týkajúcu sa právneho rámca praktického a procesného postavenia pravdepodobne uniknutého primárneho materiálu z realizácie oboch súhlasov (nahrávok, pozn.) vyplývajúcu z kontroverzie medzi generálnym prokurátorom a úradom špeciálnej prokuratúry, vyhodnotil ako pritlačujúci faktor vo vzťahu k záveru vyjadrenému už v rozsudku Varga proti Slovenskej republike, v zmysle ktorého realizácia súhlasov nebola v súlade so zákonom pre účely čl. 8 ods. 2 dohovoru (porov. bod 95 rozsudku Haščák proti Slovenskej republike).

84. Ústavný súd z uvedeného vyvodil, že z dôvodu oneskoreného podania ústavnej sťažnosti nemohol meritórne preskúmať sťažovateľom namietané porušenie jeho základných práv realizáciou nasadenia informačno-technických prostriedkov SIS pri odpočúvaní Gorila na základe súhlasu 1 a súhlasu 2 vydaného krajským súdom. Avšak skutočnosť, že záznamy z odpočúvania sa týkajú nielen Ing. Zoltána Vargu, ale aj sťažovateľa, nie je sporná. Ústavný súd zrušil súhlas 1 a súhlas 2 z dôvodu, že ich vydaním došlo k porušeniu práv iného sťažovateľa, Ing. Zoltána Vargu. Uvedené zrušenie aktivovalo zákonný následok podľa poslednej vety § 7 ods. 3 zákona o ochrane pred odpočúvaním. K uvedenému následku však reálne nedošlo, keďže SIS záznamy z odpočúvania (primárny materiál) na základe súhlasu 1 a súhlasu 2 zničila v režime § 7 ods. 4 zákona o ochrane pred odpočúvaním ešte v roku 2008. Údaje získané z týchto záznamov (sekundárny materiál) (súhlas 1 a súhlas 2) sú uchovávané v režime § 17 ods. 6 zákona o SIS, keďže údaje a informácie uchovávané v evidenciách a informačných systémoch SIS nemožno zničiť. Ústavný súd to vyhodnotil ako opatrenie smerujúce k zabráneniu pokračovania v neoprávnených zásahoch do práva na súkromie, no podľa ESĽP uchovanie údajov a informácií uvedeným spôsobom predstavuje zásah, ktorý nie je v súlade so zákonom, a preto uchovávanie predstavuje zásah, ktorý nie je oprávnený, a preto ním dochádza k porušeniu práva Vargu podľa čl. 8 dohovoru (rozsudok Varga proti Slovenskej republike), ako aj sťažovateľa (rozsudok Haščák proti Slovenskej republike). Rozsudok ESĽP teda dopadá na údaje a informácie v evidenciách a informačných systémoch SIS.

85. K uvedenému sa však žiada doplniť, že ak ESĽP konštatoval, že existenciou sekundárneho materiálu v držbe SIS spôsobom, ktorý zabráni každému okrem súdu v prístupe k nemu, dochádza k porušeniu práva sťažovateľa podľa čl. 8 dohovoru, nemožno dôjsť k inému záveru, než že aj prípadnou existenciou primárneho materiálu by rovnako došlo k porušeniu práva sťažovateľa podľa čl. 8 dohovoru. V predostretej úvahe je tak podstatné, či sú nahrávky naozaj totožné s primárnym materiálom z realizovaných súhlasov 1 a 2.

86. Predmetom prejednávanej veci sťažovateľa sú nahrávky obsahujúce údaje a informácie údajne pochádzajúce z nasadenia informačno-technických prostriedkov SIS v kauze Gorila, v dispozícii národnej kriminálnej agentúry (aj úradu špeciálnej prokuratúry). Či sú nahrávky totožné so záznamami z odpočúvania SIS a okolnosti, ako sa dostali z dispozície SIS do dispozície tretích osôb a následne národnej kriminálnej agentúry, sú predmetom viacerých konaní (Arpáš a spol., Trnka, trestné oznámenia podané sťažovateľom).

87. K sťažovateľom predloženým skutočnostiam, na základe ktorých je podľa neho viac než pravdepodobné, že nahrávky nachádzajúce sa v dotknutých trestných spisoch sú výsledkom utajeného monitorovania so strany SIS, ústavný súd považuje za potrebné upozorniť, že (porov. napr. II. ÚS 574/2018) nemá právomoc verifikovať jednotlivé dôkazy, pretože nie je skutkovým súdom, ale je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Ústavný súd nevykonáva procesné úkony trestného konania ani nehodnotí (nevyhodnocuje/neprehodnocuje) dôkazy vykonané orgánmi činnými v trestnom konaní (ale ani všeobecnými súdmi) a nemôže ani nahrádzať nimi prijaté právne závery, pokiaľ nie sú v zjavnom rozpore so znením, zmyslom a účelom vo veci aplikovaných právnych noriem. Úloha ústavného súdu v tejto veci predovšetkým spočíva v zistení, či orgány činné v trestnom konaní, ktoré sa na vyšetrovaní prípadu zúčastnili, vykonali jeho účinné úradné vyšetrovanie, t. j. či pre objasnenie okolností prípadu bolo zo strany konajúcich orgánov verejnej moci urobené maximum.

88. V tomto štádiu trestného konania ústavný súd nie je v zásade oprávnený vstupovať do jeho priebehu a hodnotiť napr. to, či je zo zistených skutočností po začatí trestného stíhania daný dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin spáchala určitá osoba a či tým boli splnené podmienky na vydanie uznesenia o vznesení obvinenia (§ 206 Trestného poriadku). Ani po zadovážení vyšetrovacieho spisu by ústavný súd nebol oprávnený prehodnocovať takýto záver orgánov činných v trestnom konaní, pretože okrem iného by takýto postup viedol k popretiu právomoci napr. dozorujúceho prokurátora vykonávať dohľad v trestnom konaní (IV. ÚS 124/2020).

89. V konaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľa neprichádza vzhľadom na postavenie ústavného súdu do úvahy, aby prijal skutkový záver, či informácie nachádzajúce sa na nahrávkach zaistených ako stopa č. 21 pochádzajú alebo nepochádzajú z nasadenia informačno-technických prostriedkov SIS v odpočúvaní Gorila. Uvedené je zároveň dôvodom, pre ktorý ústavný súd nepristúpil vo vzťahu k pôvodu nahrávok k aplikácii doktríny „*reasonable likelihood*“, tak ako navrhol sťažovateľ, pretože to považoval v aktuálnej procesnej situácii v sťažovateľovej veci za predčasné. Je žiaduce, aby boli najskôr v rozumnom a dostupnom rozsahu vyčerpané všetky primerané možnosti na preskúmanie autenticity sporných nahrávok. Podľa názoru ústavného súdu sa to však podľa informácií zistených pri prerokovaní tejto ústavnej sťažnosti dosiaľ nestalo.

90. Úlohou ústavného súdu nie je pritom v tejto súvislosti identifikovať postupy, ktorými sa má pôvod zvukovej nahrávky overiť alebo preskúmať (to patrí do výlučnej právomoci príslušných orgánov činných v trestnom konaní), ale posúdiť, či doterajšia činnosť na tento účel bola dostatočná a efektívna. S ohľadom na uvedené ústavný súd nevyhovел ani opakovaným návrhom sťažovateľa na vyžiadanie nahrávok a s nimi súvisiacich materiálov z jednotlivých trestných spisov národnej kriminálnej agentúry. Sťažovateľ v prípade aplikácie doktríny „*reasonable likelihood*“ vo vzťahu k pôvodu nahrávok vyvodzuje záver, že až do potvrdenia zákonnosti nahrávok s nimi nemožno nakladať (akokoľvek s nimi manipulovať, obsahovo skúmať, vyhotovovať kópie). Možnosť zistenia autenticity nahrávok pri tejto úvahe obmedzuje na jediného adresáta Slovenskú informačnú službu ako pôvodcu materiálu z odpočúvania Gorila. V zmysle už uvedenej potreby vyčerpania všetkých možností zistenia pôvodu nahrávok prichádzajú podľa názoru ústavného súdu do úvahy aj iné procesné úkony (nielen adresované SIS), ktorých neodmysliteľnou súčasťou je aj určitá forma manipulácie s nahrávkami. Preto možno konštrukciu absolútnej nemožnosti nakladať s nahrávkami až do potvrdenia ich zákonnosti, resp. pôvodu, považovať za priam pojmovú vylúčenie.

91. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že napokon aj samotný sťažovateľ v doplnení ústavnej sťažnosti zo 14. februára 2020 „*netvrdí, že zaistené nahrávky sú nahrávkami z kauzy „Gorila“, ale (ne)konaním odporcov sa vytvorila odôvodnená domnienka, že o takéto nahrávky ide*“.

92. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že v prejednávanej veci sťažovateľa za súčasnej situácie neprichádza do úvahy vyslovenie porušenia jeho práva podľa čl. 19 ods. 2 ústavy (a čl. 10 ods. 2 listiny) a práva podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru samotnou existenciou nahrávok či už v trestnom spise Szabó a spol., alebo v trestnom spise Gorila, resp. v spisoch vedených úradom špeciálnej prokuratúry, len na základe domnienky, že ide o výsledky odpočúvaní Gorila.

93. Námietke porušenia čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy, čl. 10 ods. 1 a 2 listiny a čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru z dôvodu existencie nahrávky v spise preto ústavný súd nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

94. Vo vzťahu k obsiahlej argumentácii sťažovateľa a následnej polemike národnej kriminálnej agentúry i úradu špeciálnej prokuratúry týkajúcej sa potenciálneho procesného použitia nahrávok ako dôkazu v trestnom konaní ústavný súd upriamuje pozornosť na repliku sťažovateľa, v ktorej zdôraznil, že podstata jeho námietok k porušeniu práva podľa čl. 46 a čl. 48 ústavy a čl. 6 dohovoru nespočíva v tom, že sa nahrávky napriek ich nezákonnosti mali použiť ako dôkaz. Takéto ich použitie by však viedlo k ďalšiemu prehĺbeniu závažnosti porušenia jeho práv na ochranu súkromia podľa čl. 19 ods. 1 ústavy a čl. 8 dohovoru.

95. Argumentácia týkajúca sa dokazovania by mohla byť ústavným súdom skúmaná, ak by sťažovateľ v tejto súvislosti namietal porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Inak povedané, mala by význam pri namietaní nezákonného dôkazu ako dôvodu porušenia čl. 6 dohovoru.

IV.2.2. Únik informácií a nahrávok:

96. Sťažovateľ namietal porušenie čl. 19 ods. 1 ústavy nielen samotnou existenciou nahrávok, ale aj únikom informácií o ich existencii a únikom samotných nahrávok. Podľa sťažovateľa k zverejneniu došlo v dôsledku nezákonného nakladania s USB kľúčom, keďže k zverejneniu by nedošlo, ak by národná kriminálna agentúra a úrad špeciálnej prokuratúry dodržiavali svoje povinnosti a postupovali v zmysle § 7 ods. 3 zákona o ochrane pred odpočúvaním a nahrávky zničili. Nezničením nahrávok podľa § 7 ods. 3 zákona o ochrane pred odpočúvaním a neoverením legality štát nenaplnil svoj pozitívny záväzok, keďže nevytvoril záruky na ochranu pred zverejnením informácií súkromnej povahy, v dôsledku čoho sa rozširuje okruh osôb, ktoré sa s nahrávkami oboznamujú a zároveň informovaním v médiách sa o sťažovateľovi vytvára obraz, ktorý ho dehonestuje a proti ktorému sa nevie efektívne brániť.

97. Zo sťažovateľom predloženej prílohy, Zaslania doplnenia odpovede národnej kriminálnej agentúry č. PPZ-342/NKA-BA2-2019 z 20. júla 2020, doručenej úradu inšpekčnej služby do konania vedeného pod ČVS: UIS-62/BKOK-2019 ústavný súd zistil, že do odstúpenia nahrávok z trestného konania Kuciak špecializovaný tím nedisponoval žiadnym zvukovým záznamom. Vyšetrovanie v trestnej veci Gorila bolo realizované na základe zverejneného a medializovaného analytického prepisu (pričom nejde o doslovný prepis záznamu v zmysle Trestného poriadku).

98. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na rozsudok ESELP vo veci Varga, v ktorom ESELP konštatoval, že sťažnosti pred ESELP neobsahujú sťažnosť na nesplnenie pozitívneho záväzku štátu v súvislosti s tvrdením, že materiál zverejnený na internete (v roku 2011) pochádzal od SIS,

že poškodil dobré meno sťažovateľa, že ho SIS neochránila pred neoprávneným zverejnením a žiadne takéto sťažnosti neboli podané na vnútroštátnej úrovni, najmä na ústavnom súde.

99. Ústavný súd pripomína, že aj v bode 75 rozsudku Haščák proti Slovenskej republike EŠLP konštatoval, že na vnútroštátnej úrovni ani pred ním nebol vznesený žiadny nárok (čl. 47 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora Európskej únie) v súvislosti s nesplnením akéhokoľvek pozitívneho záväzku štátu v súvislosti s tým, že materiál zjavne súvisiaci s operáciou Gorila prenikol na verejnosť, a preto dospel k záveru, že v tomto ohľade v skutočnosti neexistuje žiadna sťažnosť.

100. Sťažovateľ poukazuje na judikatúru EŠLP (rozsudok vo veci Drakšas proti Litve z 31. 7. 2012, č. 36662/04, rozsudok vo veci Craxi č. 2 proti Taliansku zo 17. 7. 2003, č. 25337/94, rozsudok vo veci Cășuneanu proti Rumunsku zo 16. 4. 2013, č. 22018/10, rozsudok vo veci Apostu proti Rumunsku z 3. 2. 2015, č. 22765/12), z ktorej vyplýva povinnosť štátu zabezpečiť, aby nedochádzalo k zverejňovaniu informácií súkromnej povahy v rámci neverejného prípravného konania.

101. Ústavný súd považuje za najpriliehavjšie prejednávané veci rozsudky Cășuneanu a Apostu s tým rozdielom, že v oboch prípadoch boli proti sťažovateľom formálne vedené trestné konania.

102. V rozsudku Cășuneanu proti Rumunsku sťažovateľ namietal skutočnosť, že obsah nahrávok prezrádzal informácie o súkromných podnikateľských aktivitách sťažovateľa a staval ho do nepriaznivého svetla tým, že vyvolával dojem, že spáchal trestné činy ešte pred tým, ako mali vnútroštátne orgány možnosť preskúmať obvinenia (v priebehu vyšetrovania, pred podaním obžaloby na súd). Únik neverejných informácií z trestného spisu preto EŠLP považoval za zásah do práva sťažovateľa na rešpektovanie jeho súkromného života. S ohľadom na to, že v tomto prípade nejde o stratu dobrého mena, ktorá bola predvídateľným dôsledkom vlastného konania osoby, ako v prípadoch spáchania trestného činu, keďže v čase zverejnenia dôverných dokumentov sťažovateľ plne využíval prezumpciu svojej nevinoty a s ohľadom na dôsledky, ktoré mal únik informácií do tlače pre sťažovateľa tým, že po zverejnení informácií sťažovateľ nemal žiadne prostriedky na okamžité prijatie opatrení na obranu svojej povesti, keďže skutková podstata prípadu nebola predmetom skúmania súdom, a pravosť alebo presnosť telefonických rozhovorov a ich interpretáciu tak nebolo možné spochybniť a zároveň žiadne prostriedky na to, aby sa sťažoval na orgány pre uvedený únik informácií, dospel EŠLP k záveru, že sťažovateľ utrpel ujmu z dôvodu zásahu do jeho práva na rešpektovanie súkromného života únikom úryvkov z jeho telefonických rozhovorov so spoluobvinenými do tlače. Následne skúmal, či bola reakcia orgánov primeraná, skúmal ochranu, ktorú štát poskytuje právu sťažovateľa, a to, či si orgány splnili svoj pozitívny záväzok podľa čl. 8 dohovoru. Podľa jeho názoru zverejnenie predmetného materiálu neslúžilo na urýchlenie trestného stíhania, preto únik nepovažoval za opodstatnený. Prihliadal na to, že prístup verejnosti k informáciám z trestného spisu nie je neobmedzený ani voľný, a to ani po postúpení veci na súd. Prístup k informáciám teda zákonite podlieha súdnej kontrole. Takáto možnosť však neexistuje, ak, ako v prejednáwanej veci, dôjde k úniku informácií do tlače. Európsky súd pre ľudské práva vzal do úvahy, že neboli prijaté žiadne opatrenia na určenie zodpovednej inštitúcie alebo zamestnanca; neboli urobené žiadne oficiálne vyhlásenia, ktorým by sa dotknuté orgány dištancovali od takéhoto správania; nedošlo k verejnému odsúdeniu takéhoto konania a ani prijaté opatrenia (vyšetrovanie vyššej sudcovskej rady) neboli v očiach EŠLP dostatočne

silnou reakciou vzhľadom na závažnosť situácie. Zároveň sťažovateľ nemal žiadne prostriedky na získanie nápravy od orgánov za uvedený únik informácií, keďže únik informácií z trestného spisu do tlače nebol trestným činom. Európsky súd pre ľudské práva preto konštatoval, že štát nesplnil svoju povinnosť zabezpečiť bezpečnú úschovu informácií, ktoré má k dispozícii, aby zabezpečil sťažovateľovo právo na rešpektovanie jeho súkromného života, a takisto neponúkol žiadne prostriedky nápravy, ak došlo k porušeniu jeho práv. Z uvedených dôvodov podľa ESĽP došlo k porušeniu čl. 8 dohovoru. Obdobné závery prijal aj v rozsudku Apostu proti Rumunsku s prihliadnutím na to, že mnohé články v tlači sa týkali aspektov súkromného života sťažovateľa bez akejkolvek súvislosti s trestným konaním, ktoré sa proti nemu začalo.

103. Pred tým, než by ústavný súd pristúpil v sťažovateľovej veci k aplikácii už uvedených záverov ESĽP, považuje za potrebné upozorniť na skutočnosť, že už pri posudzovaní prípustnosti sťažnosti ESĽP prihliadal na to, že trestné oznámenie nemožno za daných okolností považovať za účinný prostriedok nápravy, ktorý by mal sťažovateľ k dispozícii, okrem iného aj z dôvodu, že samotná rumunská vláda vo svojom vyjadrení k opodstatnenosti sťažnosti vyjadrila názor, že únik informácií do tlače nie je trestným činom.

104. Okolnosti ústavným súdom prejednáwanej veci sú však iné. Z repliky sťažovateľa a k nej pripojených príloh je zrejmé, že sťažovateľ už podal trestné oznámenia „pre nakladanie s nahrávkami“ a pre „zverejnenie nahrávok“, ktoré boli odmietnuté vyšetrovateľom úradu inšpekčnej služby uzneseniami ČVS: UIS-62/BKOK-2019 z 23. novembra 2021 a ČVS: UIS-90/BKOK-2021 z 23. decembra 2021. Proti obom uzneseniam podal sťažovateľ sťažnosti, pričom v poradí druhé uznesenie bolo zrušené uznesením prokurátorky Krajskej prokuratúry v Bratislave č. k. 4 Kn 315/21/1100-4 zo 7. januára 2022. Z jeho obsahu okrem iného vyplýva, že expertíznym skúmaním zverejnených zvukových nahrávok so zvukovými nahrávkami pochádzajúcimi z USB kľúča, ktorý bol zaistený pri domovej prehliadke u osoby Mariána Kočnera, bola zistená čiastočná zhoda, čo by mohlo, ale taktiež nemuselo, nasvedčovať tomu, že zdrojom zverejnených zvukových nahrávok bola práve zvuková nahrávka pochádzajúca z dotknutého USB kľúča. Úrad inšpekčnej služby viedol aj pod ČVS: UIS-12/BKOK-2021 trestné konanie na základe trestného oznámenia sťažovateľa. V uvedenej veci bolo vykonávané vyšetrovanie, ktoré však bolo uznesením ČVS: UIS-12/BKOK-2021 z 21. apríla 2021 prerušené podľa § 228 ods. 1 Trestného poriadku, keďže sa nepodarilo zistiť skutočností oprávňujúce vykonať trestné stíhanie proti určitej osobe.

105. Ústavný súd už v minulosti v rámci svojej rozhodovacej činnosti uviedol, že pozitívny záväzok štátu zabezpečiť efektívne rešpektovanie súkromia a rodinného života v zmysle čl. 19 ods. 2 ústavy a čl. 8 dohovoru môže implikovať požiadavku účinnej trestnoprávnej ochrany, najmä v prípade aktov dotýkajúcich sa telesnej a duševnej integrity jedinca a ďalších základných hodnôt a esenciálnych aspektov súkromného života. Pozitívny záväzok štátu v tomto smere môže zahŕňať aj požiadavku efektivity trestného vyšetrovania (III. ÚS 194/06). Účinnosť vyšetrenia závisí najmä od jeho dôkladnosti, rýchlosti, nezávislosti a nestrannosti (III. ÚS 98/2021, I. ÚS 174/2019).

106. Z druhej časti čl. 46 ods. 1 ústavy vyplýva, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom aj trestnoprávnej ochrany svojho konkrétného práva aj na inom orgáne Slovenskej republiky, t. j. v tejto veci u orgánov činných v trestnom konaní (obdobne napr. III. ÚS 58/00, III. ÚS 45/03). Jeho obsahom je oprávnenie, aby sa orgány činné v trestnom konaní trestným oznámením sťažovateľa, resp. inými podaniami náležite zaoberali. Porušiť toto právo môžu tieto

orgány vtedy, ak by podania sťažovateľa ignorovali alebo nevenovali im pozornosť zodpovedajúcu ich povinnostiam (I. ÚS 174/2019).

107. Ústavný súd sa už v niektorých prípadoch odklonil od štandardnej doktríny, podľa ktorej trestné konanie predstavuje vzťah medzi páchatelom a štátom a ústava negarantuje právo tretej osoby, aby iná osoba bola stíhaná a odsúdená (pozri napr. III. ÚS 98/2021). Treba zároveň povedať, že k dôslednému preskúmaniu výsledkov realizovanej trestnoprávnej ochrany pristúpil vo výnimočných prípadoch vzťahujúcich sa na akty dotýkajúce sa telesnej a duševnej integrity jedinca a ďalších základných hodnôt a esenciálnych aspektov súkromného života (pozri napr. I. ÚS 72/04, III. ÚS 194/06), predovšetkým v prípadoch najzávažnejších trestných činov, ktoré sú svojou povahou spôsobilé zasiahnuť do práva na ľudskú dôstojnosť a do osobnostných práv jednotlivcov. Pokiaľ sú v hre základné hodnoty a aspekty súkromného života, musia zmluvné štáty využiť aj účinné trestnoprávne nástroje, a to nielen zakotvenie príslušných inštitútov a skutkových podstat v pozitívnom práve, ale tiež efektívne vyšetrovania a stíhanie v konkrétnej trestnej veci (M. C. proti Bulharsku, sťažnosť č. 39272/98) (IV. ÚS 9/2021).

108. Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 19 ods. 1 ústavy ústavný súd v minulosti vyzdvihol pozitívny záväzok štátu zabezpečiť efektívne rešpektovanie ľudskej dôstojnosti a súkromia osoby implikujúci požiadavku účinnej trestnoprávnej ochrany (pozri napr. III. ÚS 194/06, III. ÚS 759/2017).

109. Ústavný súd sa nezaoberá chybami alebo opomenutiami vo vyšetrovaní, resp. v súdnom konaní, nemôže nahradzovať príslušné orgány vybavené právomocami na hodnotenie okolností prípadu a nemôže pochopiteľne rozhodnúť ani o otázke zodpovednosti podozrivého páchatel'a za spáchanie trestného činu (IV. ÚS 9/2021).

110. V tejto súvislosti odkazuje ústavný súd na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej iba za predpokladu, že sťažovatelia vyčerpajú všetky im dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie sú úspešní, môžu sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017). Inými právnymi prostriedkami, ktoré zákon poskytuje fyzickým osobám a právnickým osobám na ochranu ich práv, sú okrem riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov bezpochyby aj tie, s uplatnením ktorých je spojené začatie súdneho (alebo tiež iného zákonom upraveného) konania (porov. m. m. IV. ÚS 84/2010). Právny poriadok umožňuje, aby sa sťažovateľ únikom zo spisu bránil aj právnymi prostriedkami, ktoré mu priznáva Trestný poriadok (trestné oznámenia), ktoré napokon aj sám využil (bod 104 tohto nálezu).

111. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že ochrany, akú sťažovateľ vyvodzuje z už citovanej judikatúry EŠLP, sa bude mať možnosť pred ústavným súdom domáhať v nadväznosti na konečný výsledok konaní pre úradom inšpekčnej služby, ktoré inicioval svojimi trestnými oznámeniami, keďže ich podal z rovnakých dôvodov (nakladanie a únik) ako túto ústavnú sťažnosť. V prípade nespokojnosti s vybavením jeho trestných oznámení prichádza do úvahy námietka porušenia označeného práva na účinné vyšetrovanie trestného oznámenia sťažovateľa v rámci porušenia základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena podľa čl. 19 ods. 1 ústavy a čl. 10 ods. 1 listiny a práva na rešpektovanie

súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru (k tomu pozri napríklad aj I. ÚS 431/2019).

112. Okrem toho považuje ústavný súd za nevyhnutné zdôrazniť jeho rozdielne postavenie v konaní o ústavnej sťažnosti v porovnaní s ESĽP, ktorej nevyhnutnou náležitosťou je podľa § 123 ods. 1 písm. a) a b) zákona o ústavnom súde konkrétne označenie, kto a akým rozhodnutím, opatrením či zásahom porušil základné práva a slobody sťažovateľa, na jednej strane a postavenie ESĽP na strane druhej, ktorý podľa čl. 34 dohovoru môže prijímať sťažnosti podané ktorýmkoľvek jednotlivcom, mimovládnu organizáciu alebo skupinou osôb, ktoré sa považujú za poškodené v dôsledku porušenia práv priznaných dohovorom alebo jeho protokolmi jednou z Vysokých zmluvných strán.

113. Ak by ESĽP dospel k záveru, že k porušeniu čl. 8 dohovoru došlo, vysloví jeho porušenie štátom ako takým. V prípade ústavného súdu by však nevyhnutným predpokladom prípadného záveru, že únik informácií, resp. nahrávok, znamenal porušenie práva sťažovateľa podľa čl. 19 ods. 1 ústavy a čl. 10 ods. 1 listiny v spojení s čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru, bola identifikácia konkrétneho porušovateľa a jeho konkrétneho rozhodnutia, resp. jeho postupu, ktorým k takémuto porušeniu došlo. S prihliadnutím na už uvedené nemôže byť v tomto štádiu konania únik s rozumnou mierou pravdepodobnosti pripísaný národnej kriminálnej agentúre (prípadne úradu špeciálnej prokuratúry), dokonca s konkretizovaním konania, v ktorom k nemu došlo (či v konaní vo veci Szabó a spol., alebo vo veci Gorila, prípadne v oboch). Ani sťažovateľom naznačované časové súvislosti zverejnenia nahrávok nestačia na záver o tom, komu je možné pripísať zodpovednosť za ich prípadný únik. Osobitne tento záver platí v situácii, ak k zaisteniu nahrávok došlo pri domovej prehliadke u súkromnej osoby, ktorá nimi disponovala. Už z uvedeného *ipso facto* vyplýva, že nahrávky neboli iba v dispozícii štátnych orgánov, ale aj iných súkromných osôb.

114. Európsky súd pre ľudské práva v sťažovateľom označených rozsudkoch odvodzoval záver o porušení práva od porušenia pozitívneho záväzku, teda od reakcie orgánov, resp. od dostupného prostriedku nápravy. V prejednávanvej veci sú nimi práve trestné oznámenia sťažovateľa. Orgánom, ktorého postupom by teoreticky mohlo dôjsť k porušeniu pozitívneho záväzku v zmysle citovanej judikatúry ESĽP, je tak za súčasnej situácie práve úrad inšpekčnej služby.

115. Sťažovateľ za nápravu považuje vyradenie nahrávok zo spisu, tento záver však z judikatúry ESĽP citovanej v tejto súvislosti nevyplýva. Na tomto mieste ústavný súd len odkazuje na nemožnosť vyslovenia záveru o pôvode predmetných nahrávok. Navyše, s odkazom na zákon o ochrane pred odpočúvaním možno odvodiť povinnosť zničiť nezákonne získaný záznam alebo iný výsledok pôvodcu, teda SIS, ktorá však nie je účastníkom konania o ústavnej sťažnosti sťažovateľa.

116. Odhliadnuc od uvedeného, vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 19 ods. 1 ústavy a čl. 10 ods. 1 listiny v spojení s čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru ústavný súd pripomína skutočnosť, že prvýkrát došlo k zverejneniu prepisov nahrávok Gorila už v roku 2011 (takáto okolnosť nebola prítomná v citovanej judikatúre ESĽP). V roku 2011 bolo zverejnené analytické zhrnutie údajne vypracované SIS o tom, čo sa dialo v byte. Uvedené vyplýva zo skutkového stavu vo veci Y proti Slovenskej republike (pôvodné označenie veci Haščák proti Slovenskej republike, pozn.) vedenej pred ESĽP (príloha žiadosti o súčinnosť zástupkyne Slovenskej republiky pred ESĽP z 8. novembra 2017). Tento „prvý únik zo SIS“ namietal aj Zoltán Varga v rámci svojich sťažností pred ESĽP, ktorý však túto časť sťažnosti považoval za nepodloženú. Európsky súd pre ľudské práva v bode 75 rozsudku

Haščák proti Slovenskej republike vzal na vedomie aj zistenie v prípade Zoltána Vargu (bod 126 rozsudku Varga proti Slovenskej republike), že na vnútroštátnej úrovni ani pred ESLP nebol vznesený žiadny nárok (čl. 47 Rokovacieho poriadku ESLP) v súvislosti s nespĺnením akéhokoľvek pozitívneho záväzku, ktorý štát mohol mať v súvislosti so skutočnosťou, že materiál zjavne súvisiaci s operáciou Gorila bol zverejnený. Na základe toho ESLP došiel k záveru, že v tomto ohľade nie je v skutočnosti potrebné rozhodnúť o žiadnej sťažnosti. Aj z vyjadrení národnej kriminálnej agentúry (pozri bod 97 tohto uznesenia) vyplýva, že do odstúpenia nahrávok z trestného konania Szabó a spol. špecializovaný tím nedisponoval žiadnym zvukovým záznamom a vyšetrovanie v trestnej veci Gorila bolo realizované na základe zverejneného a medializovaného analytického prepisu (pričom nejde o doslovný prepis záznamu v zmysle Trestného poriadku, pozn.). Reakciou na medializáciu analytického prepisu bol aj rozkaz ministra vnútra Slovenskej republiky č. 2/2012 z 9. januára 2012, ktorým bol zriadený samotný špecializovaný tím „Gorila“.

117. Ústavný súd preto námietke porušenia práva podľa čl. 19 ods. 1 ústavy, čl. 10 ods. 1 listiny a čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru v dôsledku úniku nahrávok z dotknutých trestných spisov nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

118. K námietke sťažovateľa, že sa postupom ústavného súdu objektívne nemohol oboznámiť s obsahom vyšetrovacieho spisu ČVS: PPZ-499/NKA-FP-BA-2012 ako časti spisu ČVS:PPZ-342/NKA-BA2-2019 ani posúdiť, či naozaj nemá význam pre toto konanie, a ani sa k nemu prípadne vyjadriť, ak by to považoval za potrebné, ústavný súd uvádza nasledujúce.

119. Výzvou z 22. novembra 2021 požiadal ústavný súd národnú kriminálnu agentúru okrem iného aj o predloženie obsahu spisu ČVS: PPZ-342/NKA-BA2-2019. Dňa 22. decembra 2021 bol ústavnému súdu ako príloha vyjadrenia národnej kriminálnej agentúry doručený obsah vyšetrovacieho spisu ČVS: PPZ-499/NKA-FP-BA-2012 ako časť spisu ČVS:PPZ-342/NKA-BA2-2019, ktorého obsahom boli listiny z rokov 2004 až 2006 a úkony z roku 2012 a 2015. Po oboznámení sa predloženým obsahom časti vyšetrovacieho spisu zistil, že neobsahuje údaje relevantné pre rozhodnutie vo veci. Z uvedeného dôvodu bola táto príloha vrátená národnej kriminálnej agentúre.

120. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že ústavnú sťažnosť sťažovateľ prijal na ďalšie konanie v časti namietaného porušenia práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 listiny v spojení s čl. 6 dohovoru a čl. 48 ods. 2 charty postupom národnej kriminálnej agentúry iba v konaní vedenom pod ČVS: PPZ-342/NKA-BA2-2019 (pôvodne vedenom pod ČVS: PPZ-499/NKA-FP-BA-2012). Sťažovateľ namieta ich porušenie tým, že mu ako materiálne obvinenému porušovateľa znemožňujú efektívne sa brániť proti zásahu do jeho základného práva na ochranu súkromia. Porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieskumov namieta v súvislosti s tým, že porušovatelia dosiaľ nepreverili pôvod nahrávok, „neobrátili sa na SIS, za účelom preverenia autenticity a legality nahrávok, hoci nimi národná kriminálna agentúra disponuje od 16. októbra 2018 (trestný spis Szabó a spol.) a úrad špeciálnej prokuratúry od januára 2019“.

121. Zároveň ústavný súd upriamuje pozornosť na skutočnosť, že sťažovateľ sa už ako „materiálne obvinený“ vo veci Gorila na ústavný súd obrátil vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy, základných práv podľa čl. 8 ods. 2, čl. 36 ods. 1, čl. 38 ods. 2 a čl. 40 ods. 3 listiny základných práv a slobôd a práv podľa

čl. 6 ods. 1 a 3 dohovoru postupom národnej kriminálnej agentúry a úradu špeciálnej prokuratúry v trestnom stíhaní vedenom pod ČVS: PPZ-499/NKA-FP-BA-2012. Uznesením č. k. I. ÚS 99/2016-98 zo 17. februára 2016 bola jeho ústavná sťažnosť odmietnutá. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 23. mája 2016.

122. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti vymedzil rozsah prieskumu ním namietaného porušenia práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 48 ods. 2 ústavy a nasl. od okamihu, keď národná kriminálna agentúra v trestnej veci Gorila disponovala predmetnými nahrávkami. Z príloh ústavnej sťažnosti a jej doplnení bol ústavný súd toho názoru, že ide o december 2018. Z uvedeného dôvodu, ako aj s odkazom na prvý výrok tohto nálezu prijal ústavný súd záver, že obsah vyšetrovacieho spisu ČVS: PPZ-499/NKA-FP-BA-2012 ako časť spisu ČVS: PPZ-342/NKA-BA2-2019, ktorého obsahom boli listiny z rokov 2004 až 2006 a úkony z roku 2012 a 2015, neobsahuje údaje relevantné pre rozhodnutie vo veci.

123. V tejto súvislosti ústavný súd vo svojich rozhodnutiach už uviedol, že princíp kontradiktórnosti konania, ktorý je nesporne obsahom práva na spravodlivý proces, nemožno chápať formalisticky, ale je potrebné dôsledne vyhodnotiť individuálne okolnosti situácie, na základe ktorých možno dospieť k záveru, či v konkrétnom prípade bola možnosť strany sporu zaujať stanovisko k vyjadreniu protistrany naozaj reálne zmarená, a tým jeho pozícia objektívne oslabená (I. ÚS 145/2021). K tomuto materiálnemu výkladu zásady kontradiktórnosti konania sa v ostatnom období prikláňa i ESLP (Puškárová proti Slovensku zo 7. 5. 2019, sťažnosť č. 19356/14, Nerušil proti Slovensku zo 7. 5. 2019, sťažnosť č. 37016/15 a naposledy vo veci Sarkocy proti Slovensku z 22. 9. 2020, sťažnosť č. 36446/17). Pri posudzovaní porušenia princípu kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní, ku ktorému dochádza nedoručením vyjadrenia účastníka konania (strany sporu) protistrane, je potrebné zohľadniť obsahový význam neoboznámeného vyjadrenia (napr. rozsudok ESLP z 18. 10. 2007 vo veci Asnar proti Francúzskej republike, sťažnosť č. 12316/04; rozsudok ESLP z 3. 7. 2008 vo veci Vokoun proti Českej republike, sťažnosť č. 20728/05) (I. ÚS 50/2022).

124. Ústavný súd vychádzal aj z ďalšej judikatúry ESLP, podľa ktorej neposkytnutie písomných pripomienok alebo dokumentov v konaní a nemožnosť sťažovateľa vyjadriť sa k nim nepredstavovali porušenie práva podľa čl. 6 dohovoru. Je tomu tak napríklad v prípade, keď nekomunikované časti spisu (dokumenty) nepredstavovali odôvodnené stanovisko, ktoré by skutočne malo alebo aspoň potenciálne mohlo mať akýkoľvek relevantný vplyv na výsledok konania (Rozsudok ESLP vo veci Čičmanec proti Slovenskej republike z 28. 6. 2016, č. 65302/11).

125. Ústavný súd tak uzatvára, že prílohy, ktoré vrátil národnej kriminálnej agentúre, sa na prejednávanú vec nevzťahovali. Nemali s ňou žiadny bezprostredný súvis a ústavný súd ich nepovažoval za relevantné, preto na ne v tomto rozhodnutí ani neprihliada. Nemohli ovplyvniť rozhodnutie ústavného súdu alebo byť preň akokoľvek dôležité (rozhodnutie ESLP o prijateľnosti vo veci Čavajda proti Českej republike z 29. 3. 2011, č. 17696/07). Ústavný súd nemá sťažovateľovi slúžiť na zber informácií, ku ktorým inak nemá prístup, pokiaľ tieto nesúvisia s ochranou je základných práv a slobôd, ktorej sa v ústavnej sťažnosti domáha. Preto jeho námietky v tomto ohľade považuje za neopodstatnené.

IV.3. K porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru národnou kriminálnou agentúrou a úradom špeciálnej prokuratúry:

126. Podľa sťažovateľa aj v situácii, keď dotknutá osoba nebola oficiálne upovedomená, že podľa mienky OČTK mala spáchať trestný čin (tzn. v slovenských podmienkach jej nebolo vznesené obvinenie podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku), túto osobu možno za obvinenú považovať, pokiaľ s ohľadom na iné okolnosti daného prípadu je zrejmé, že sa proti nej trestné stíhanie vedie a toto má na ňu podstatný dopad. K rovnakému záveru možno v podstate dospieť aj výkladom ústavy, ktorá dokonca ani pojem „obvinený“ nepoužíva, ako aj listiny, ktorá zakazuje vedenie trestného stíhania bez zákonných dôvodov voči komukoľvek.

127. Ako už bolo uvedené, predchádzajúcu sťažnosť sťažovateľa, v ktorej sa domáhal svojho postavenia materiálne obvineného v trestnej veci Gorila, ústavný súd odmietol uznesením č. k. I. ÚS 99/2016-98 zo 17. februára 2016.

128. Ani v inej sťažovateľovej veci (II. ÚS 26/2022) ústavný súd nesúhlasil s jeho názorom, podľa ktorého aj po zrušení uznesení generálneho prokurátora č. k. IV/3 Pz 29/21/1000 z 31. augusta 2021 o zrušení obvinení vo veci Arpáš a spol. je potrebné považovať ho za tzv. materiálne obvineného v tomto konaní a umožniť mu preto obranu jeho práv tak, ako keby bol aj formálne obvinený. Ústavný súd konštatoval, že pokiaľ by došlo k novému vzneseniu obvinenia, sťažovateľ by opäť mohol svoju námietku uplatniť, a to tak v rámci prípravného konania, ako aj následne po prípadnom podaní obžaloby pred všeobecnými súdmi.

129. Európsky súd pre ľudské práva v rozsudku Haščák proti Slovenskej republike však vyslovil porušenie práva sťažovateľa na rešpektovanie súkromného života podľa čl. 8 dohovoru realizáciou dvoch súhlasov a uchovávaním sekundárneho (derivátneho) materiálu z ich realizácie zo strany SIS (bod 97 rozsudku).

130. Zvyšok sťažnosti podľa čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru, v ktorej sťažovateľ namietal porušenie práva na prerokovanie veci v primeranej lehote vo vyšetrovaní vo veci Gorila a porušenie práva na prezumpciu nevinu verejnými vyjadreniami OČTK a predstaviteľov Ministerstva vnútra Slovenskej republiky vo vzťahu k vyšetrovaniu ESLP, odmietol, keďže ju považoval za nezlučiteľnú *ratione materie* s ustanoveniami dohovoru v zmysle čl. 35 ods. 3 dohovoru (bod 107 rozsudku). Podľa ESLP s odkazom na odôvodnenie sťažnosti nič nenasvedčovalo tomu, že by namietané verejné vyhlásenia prekročili medze legitímnej verejnej diskusie, odkazujúc na sťažovateľa spôsobom presahujúcim limity čl. 6 ods. 2 dohovoru (na rozdiel od *Allenet de Ribemont* proti Francúzsku, z 10. 2. 1995, § 41, *Khuzhin* a ostatní proti Rusku, č. 13470/02, § 94 a 96, z 23. 10. 2008) (bod 103 rozsudku). Európsky súd pre ľudské práva odkázal na závery uznesenia ústavného súdu 2016 a k verejným vyhláseniam v čase po objavení a zverejnení nahrávok v roku 2018 poznamenal, že namiesto toho, aby obsahovali akékoľvek trestné obvinenie proti sťažovateľovi, v podstate odhaľujú nejasnosť praktického a procesného statusu pravdepodobne uniknutého primárneho materiálu z realizácie súhlasov, čím sa zaoberal v súvislosti s namietaným porušením práva podľa čl. 8 dohovoru (bod 105 rozsudku). Uzavrel preto, že ani napadnuté verejné vyhlásenia, ani iné okolnosti uvedené sťažovateľom ho nestavajú do pozície obvineného z trestného činu v rámci trestného konania vo veci Gorila. Samotné vyšetrovanie okolností, ktoré sú predmetom

tejto trestnej veci, nemožno považovať za zahrňujúce obvinenia proti sťažovateľovi (bod 106 rozsudku).

131. Ústavný súd opakovane judikuje, že trestné konanie od svojho začiatku až do jeho konca je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (III. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 197/08, I. ÚS 314/09, IV. ÚS 352/2020). Ústavný súd zastáva názor, že nie je iba jeho povinnosťou ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti zabezpečovať v rámci svojej rozhodovacej právomoci ochranu základných práv a slobôd vrátane rešpektovania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Túto povinnosť majú napr. všeobecné súdy ako primárni ochrancovia ústavnosti, prípadne iné orgány verejnej moci na to určené (IV. ÚS 525/2021, III. ÚS 358/2020).

132. Trestné obvinenie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je autonómnym pojmom, ktorý je podľa ustálenej judikatúry vykladaný v materiálnom, a nie formálnom význame. O trestnom obvinení je preto možné hovoriť buď od okamihu, keď bolo dotknutej osobe oficiálne zo strany príslušného orgánu oznámené, že sa jej vytýka, že spáchala trestný čin, alebo od okamihu, keď úkony týmito orgánmi prijaté v nadväznosti na podozrenie o spáchaní trestného činu mali podstatné dopady na jej situáciu (rozsudok ESĽP vo veci Simeonovi proti Bulharsku z 12. 5. 2017, sťažnosť č. 21980/04).

133. V niektorých prípadoch však „obvinenie“ môže mať formu iných opatrení, ktoré majú za následok takéto obvinenie a ktoré podobne podstatne ovplyvňujú situáciu podozrivého. Ak polícia prijala opatrenia na zhromaždenie dôkazov na podporu dôvodného podozrenia proti sťažovateľovi a akékoľvek takéto opatrenia viedli k zásahu do práva sťažovateľa na rešpektovanie jeho súkromného života, ESĽP dospel k záveru, že činnosť polície v prípravnom konaní ešte pred žiadosťou prokurátora o vyšetrovanie, ktoré spustilo konanie pred vyšetrojúcim sudcom a ako také predstavovalo procesný krok proti sťažovateľovi, ktorý bol priamo relevantný pre vyšetrovanie trestného činu a pre určenie „trestného obvinenia“ na účely čl. 6 dohovoru, musela podstatne ovplyvniť situáciu sťažovateľa v rozhodnom čase (rozsudok ESĽP vo veci Šubinski proti Slovinsku z 18. januára 2007, sťažnosť č. 19611/04).

134. V inej veci pred ESĽP bol sťažovateľ v priebežných správach o odpočúvaní telefónu označovaný ako „podozrivý“. Špeciálny prokurátor v súvislosti s viacerými vyšetrovaniami vrátane tých, ktoré v konečnom dôsledku viedli k trestnému stíhaniu sťažovateľa, podnikol kroky na odpočúvanie telefónov sťažovateľa v dôsledku podozrenia, že sťažovateľ sa podieľal na rozhodovaní o údajnom trestnom konaní vo vyšetrovaných veciach. To stačilo na to, aby ESĽP dospel k záveru, že sťažovateľ bol v tom čase ovplyvnený konaním orgánov v dôsledku podozrenia proti nemu, a preto proti nemu existovalo „trestné obvinenie“ na účely čl. 6 dohovoru (rozsudok ESĽP vo veci Bjarki H. Diego proti Islandu z 15. 3. 2022, sťažnosť č. 30965/17).

135. Európsky súd pre ľudské práva vo veci Kalēja proti Lotyšsku prihliadol na to, že už rozhodnutie zo 16. januára 1998 o začatí trestného stíhania obsahovalo konkrétne tvrdenie, že sťažovateľka a B.E. mali spreneveriť finančné prostriedky, a teda že voči sťažovateľke skutočne existovalo podozrenie zo spáchania predmetného trestného činu. Napriek tomu nebola pred rokom

2005 oficiálne informovaná o žiadnom obvinení proti nej. Konanie polície naznačuje, že v skutočnosti považovala sťažovateľku za podozrivú od začiatku trestného stíhania a počas celého prípravného konania, hoci zostala v procesnom postavení svedkyne. Sťažovateľka tak bola postupom polície podstatne dotknutá už v roku 1998 (rozsudok ESLP vo veci Kalēja proti Lotyšsku z 5. 10. 2017, sťažnosť č. 22059/08).

136. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že v uznesení Prezídia policajného zboru, Úradu boja proti organizovanej kriminalite, operatívneho odboru, oddelenia vyšetrovania ČVS: PPZ-5/BOK-CA-2012 z 9. januára 2012 o začatí trestného stíhania sa okrem iného uvádza, že ... zločinecká skupina vznikla a svoju protizákonnú činnosť vykonávala z iniciatívy osôb činných v spoločnosti Penta Investment, a. s., Penta Investment Limited, o. z., WFSE, a. s. (pred tým Penta Group, a. s.), a pod vedením niektorých členov štatutárnych orgánov týchto spoločností.

137. Európsky súd pre ľudské práva však konkrétne vo vzťahu k sťažovateľovi konštatoval, že žiadne okolnosti v jeho veci ho neuviedli do pozície osoby, ktorá bola obvinená z trestného činu vo vyšetrovaní Gorila (bod 106 rozsudku). Preto ani ústavný súd, rešpektujúc rozsudok ESLP vo veci Haščák proti Slovenskej republike, ako aj svoje predchádzajúce rozhodnutia, nenachádza v súčasnom štádiu konania dôvod prekonať záver, že sťažovateľ nemá v trestnej veci Gorila postavenie materiálne obvineného. Uvedené konštatuje, berúc na zreteľ aj skutočnosť, že ESLP pri posudzovaní tejto otázky nebral do úvahy obvinenia vznesené proti sťažovateľovi vo veci Arpáš a spol. (bod 102 rozsudku) ani verejné vyhlásenia po objavení a zverejnení nahrávok v roku 2018, na ktoré prihlíadal v súvislosti s namietaným porušením práva podľa čl. 8, nie čl. 6 dohovoru (bod 105 rozsudku).

138. Ústavný súd ďalej konštatuje, že ESLP vo veci Haščák proti Slovenskej republike pri vyhodnocovaní, či sťažnosti sťažovateľa spadajú pod vecnú pôsobnosť čl. 6 dohovoru, t. j. či bol sťažovateľ obvinený z trestného činu, vychádzal aj zo záverov ústavného súdu vyjadrených v uznesení o odmietnutí ústavnej sťažnosti sťažovateľa podanej proti uzneseniu Národnej rady Slovenskej republiky č. PREDS-464/2015 z 15. júna 2015, a jej postupom na mimoriadnej schôdzi konanej 15. júna 2015 pri prerokúvaní bodu programu „Postup špeciálneho prokurátora Slovenskej republiky pri vyšetrovaní kauzy Gorila“ (II. ÚS 146/2016) (bod 103 rozsudku) a v uznesení o odmietnutí ústavnej sťažnosti sťažovateľa č. k. I. ÚS 99/2016-98 zo 17. februára 2016 (bod 104 rozsudku). Európsky súd pre ľudské práva zdôraznil, že sťažnosti sa netýkajú obvinení vznesených proti sťažovateľovi 1. decembra 2020 (vo veci Arpáš a spol., pozn.) ani s nimi súvisiacich verejných vyhlásení (bod 102 rozsudku) a z odôvodnenia rozsudku nevyplýva nič, čo by znemožňovalo vyvodiť záver, že ich pri posudzovaní tejto otázky nevzal do úvahy. Z verejných vyhlásení po objavení a zverejnení nahrávok v roku 2018 podľa ESLP nevyplývajú trestné obvinenia proti sťažovateľovi, no odhaľujú neistotu praktického a procesného postavenia pravdepodobne uniknutého primárneho materiálu z realizácie súhlasov, čo však posudzoval v súvislosti s namietaným porušením práva podľa čl. 8, a nie čl. 6 dohovoru (bod 105 rozsudku).

139. V tejto súvislosti je však nutné rešpektovať záver ESLP z rozsudku Haščák proti Slovenskej republike, že nielen realizáciou súhlasov, ale aj uchovávaním sekundárneho materiálu z ich realizácie došlo k porušeniu práva sťažovateľa podľa čl. 8 dohovoru (z rozsudku Varga proti Slovenskej republike pritom vyplýva, že aj uchovávaním primárneho materiálu z realizácie tretieho súhlasu).

140. Vezmúc do úvahy už uvedené východiská, ústavný súd uzatvára, že v prípade, ak by predstavovali predmetné nahrávky primárny materiál z realizácie súhlasov 1 a 2, mali by byť v zmysle rozsudkov EŠLP Varga proti Slovenskej republike a Haščák proti Slovenskej republike zničené. Na to je však nevyhnutné zistiť pôvod, resp. overiť totožnosť či autenticitu nahrávok.

141. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľa s odkazom na rozsudok EŠLP vo veci Haščák proti Slovenskej republike považuje za osobu oprávnenú (majúcu záujem) na zistení pôvodu nahrávok, a to na účel vykonania rozsudku Haščák proti Slovenskej republike, teda ukončenia porušovania jeho práva na ochranu súkromia podľa čl. 8 dohovoru.

IV.3.1. K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny v spojení s čl. 6 ods. 1 dohovoru:

142. V súvislosti s namietaným porušením práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny v spojení s čl. 6 ods. 1 dohovoru [sťažovateľ vo svojich podaniach síce namieta porušenie práva podľa čl. 6 dohovoru, no vzhľadom na obsah námietok (namieta porušenie práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 listiny v spojení s čl. 6 dohovoru) je ústavný súd toho názoru, že ide o porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru] ústavný súd zdôrazňuje, že zotrváva na svojej doterajšej judikatúre týkajúcej sa právneho postavenia obvineného v trestnom konaní a odkazuje na skoršie rozhodnutia ústavného súdu týkajúce sa sťažovateľa (uznesenie 2016, II. ÚS 26/2022), ako aj na závery EŠLP vyjadrené v bode 106 rozsudku vo veci Haščák proti Slovenskej republike, že napadnuté verejné vyhlásenia ani žiadne iné okolnosti označené sťažovateľom ho neuviedli do pozície osoby, ktorá bola obvinená z trestného činu vo vyšetrovaní Gorila, a že vzhľadom na povahu záležitostí, ktoré sú predmetom vyšetrovania Gorila a ich pozadia, len ich vyšetrovanie nemožno považovať za obvinenie voči sťažovateľovi.

143. Porušenie práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny v spojení s čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľ namieta v súvislosti so znemožnením efektívnej právnej obrany proti zásahu do svojho základného práva na ochranu súkromia. Sťažovateľ sa domáhal prístupu k nahrávkam v spise Szabó a spol. aj v spise Gorila, národná kriminálna agentúra ani úrad špeciálnej prokuratúry mu nevyhoveli. Ani po vznesení obvinenia vo veci Arpáš a spol. mu neumožnili prístup k nahrávkam, keďže nie sú súčasťou spisu, a neboli vybavené ani jeho žiadosti o nazretie do dotknutých vyšetrovacích spisov. Sťažovateľ tvrdí, že je v konaní o ústavnej sťažnosti pre existenciu informačného deficitu voči národnej kriminálnej agentúre i úradu špeciálnej prokuratúry v slabšej pozícii, preto navrhol, aby ústavný súd na účel preskúmania ich obsahu a odstránenia informačného deficitu pre zabezpečenie rovnosti strán v konaní vyžiadal nahrávky, výsledky dokazovania k nahrávkam, porovnávací materiál, záznamy o nakladaní s USB kľúčom/nahrávkami.

144. Z jednotlivých tvrdení sťažovateľa inými slovami vyplýva, že efektívnu právnu obranu proti zásahu je do práva na ochranu súkromia stotožňuje s prístupom k nahrávkam.

145. V tejto súvislosti ústavný súd v prvom rade odkazuje na svoje závery o nevyhovení ústavnej sťažnosti sťažovateľa v časti namietaného porušenia čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy, čl. 10 ods. 1 a 2 listiny v spojení s čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru. Následkom uvedeného nemôže akceptovať ani argumentáciu

sťažovateľa v tejto časti ústavnej sťažnosti odvolávajúcu sa iba na zásah do jeho práva na ochranu súkromia.

146. Ústavný súd opakuje, že z už citovanej judikatúry ESLP výslovne vyplýva, že na osobu možno hľadiť ako na materiálne obvinenú v súvislosti s posudzovaním namietaných prieskumov v konaní, a to pri ustálení momentu začiatku posudzovaného obdobia (teda aj skôr, než došlo k oficiálnemu „trestnému obvineniu“ pre účely čl. 6 dohovoru), alebo pri namietanom porušení práva na prístup k právnej pomoci (bezodkladného prístupu k obhajcovi pri prvotnom výsluchu, pred vznesením trestného obvinenia).

147. Ústavný súd preto aj v súvislosti s už uvedeným nevzhliadol v námietkach sťažovateľa ani potenciálnu možnosť porušenia v tejto časti sťažnosti označených práv v súvislosti s jeho právom na súdnu ochranu. Zároveň pripomína, že právo na právnu pomoc spadajúce pod čl. 47 ods. 2 ústavy sťažovateľ v ústavnej sťažnosti nenamietal. Preto ústavnej sťažnosti v časti namietaného porušenia práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny v spojení s čl. 6 ods. 1 dohovoru nevyhovelo (bod 4 výroku tohto nálezu).

148. K žiadosti sťažovateľa o vyžiadanie nahrávok na účel preskúmania ich obsahu sa už ústavný súd vyjadril. Aj v súvislosti s ním tvrdným informačným deficitom ústavný súd konštatuje, že pre vyvodenie záveru o porušení či neporušení ním namietaných procesných práv v zmysle prednesenej argumentácie nie je samotný obsah nahrávok určujúci.

IV.3.2. K namietanému porušeniu čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny v spojení s čl. 6 ods. 1 dohovoru:

149. Ústavný súd sa pred posúdením tejto časti ústavnej sťažnosti musel najskôr vysporiadať so skutočnosťou, či sťažovateľ je osoba oprávnená domáhať sa ochrany pred porušením ním označených práv príslušnými orgánmi verejnej moci. V tomto ohľade zbral do úvahy rozsudok ESLP vo veci Haščák proti Slovenskej republike a z neho vyplývajúci záver o porušení práv sťažovateľa podľa čl. 8 dohovoru z dôvodu realizácie súhlasov a uchovávaní sekundárnych materiálov z ich realizácie zo strany SIS. Prihliadajúc na individuálne okolnosti prejednávanej veci, vzhľadom na už uvedené priznal sťažovateľovi v tejto časti ústavnej sťažnosti postavenie oprávnenej osoby.

150. Vychádzajúc z uvedených premís, ústavný súd pristúpil k preskúmaniu namietaného porušenia práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny v spojení s čl. 6 ods. 1 dohovoru, aj keď voči sťažovateľovi v rozhodnom čase nebolo v konaní v trestnej veci Gorila vznesené obvinenie. Prieskum obmedzuje len a výhradne na úkony národnej kriminálnej agentúry smerujúce k zisteniu pôvodu nahrávok, resp. overeniu ich autenticity v súvislosti s realizáciou súhlasov v rámci akcie Gorila, teda v rozsahu, ako bol vymedzený sťažovateľom v jeho ústavnej sťažnosti a jej doplneniach.

151. Podľa sťažovateľa dochádza k zbytočným prieskumom, keďže sa národná kriminálna agentúra ani úrad špeciálnej prokuratúry neobrátili na SIS na účel preverenia autenticity a legality nahrávok, hoci nimi národná kriminálna agentúra (v trestnej veci Szabó a spol.) disponuje od 16. októbra 2018 a úrad špeciálnej prokuratúry od januára 2019 (keď si vyžiadala originály nahrávok ako stopu č. 21).

152. Podľa tvrdenia sťažovateľa pritom bez ustálenia pôvodu dôkazu nemožno preveriť, či ide o zákonný dôkaz. Existencia zákonného prameňa dôkazu je prvým kritériom zákonnosti a následnej použiteľnosti dôkazu. V inej sťažovateľovej trestnej veci sa obhajcovia nazretím do utajovanej časti vyšetrovacieho spisu na najvyššom súde v rámci konania o dovolaní ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky proti uzneseniu najvyššieho súdu vo veci Arpáš a spol. oboznámili s dožiadaniami vyšetrovateľky národnej kriminálnej agentúry adresovanými SIS, ktoré obsahovali otázky týkajúce sa použitia ITP Gorila, konkrétne otázky týkajúce sa postupu SIS vedúceho k vydaniu súhlasov na odpočúvanie, postupu SIS pri inštalácii a používaní ITP Gorila, pri uchovávaní záznamov z ITP Gorila, ako aj pri nakladaní s nimi. Samotné odpovede SIS na tieto dožiadania neboli zaradené do utajenej prílohy. Sťažovateľ tvrdí, že špeciálny prokurátor (podľa jeho vyjadrenia v televíznej relácii Na telo, pozn.) údajne nalieha na SIS, aby umožnila svedecké výpovede bývalých príslušníkov SIS v súvislosti s ITP Gorila, pričom tieto výpovede by predstavovali sekundárne výsledky použitia ITP Gorila.

153. Ústavný súd požiadal národnú kriminálnu agentúru, aby objasnila, aké procesné úkony boli dosiaľ vykonané vo veci Gorila. Dňa 20. júna 2022 boli ústavnému súdu doručené jej vyjadrenie a 26. septembra 2022 jeho doplnenie, z ktorých vyplýva, že na účel preverenia legality a autenticity nahrávok boli vykonané tieto úkony: 12. apríla 2019 – výsluch svedka Mariána Kočnera, 15. mája 2019 – výsluch svedkyne Karolíny Kočnerovej, 17. mája 2019 – výsluch svedka Petra Tótha, 28. mája 2019 – uznesenie o pribratí znalca podľa § 142 ods. 1 Trestného poriadku z odboru elektrotechniky, 12. júla 2019 – uznesenie o pribratí znalca podľa § 142 ods. 1 Trestného poriadku z odboru kriminalistiky, odvetvia kriminalistickej fonoskopie, 12. júla 2019 – uznesenie o pribratí znalca podľa § 147 ods. 1 Trestného poriadku z odboru kriminalistiky, odvetvia kriminalistickej fonoskopie.

154. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v trestnom konaní prípravnom na rozdiel od trestného konania súdneho je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba stíhaná na základe uznesenia o vznesení obvinenia proti nej. Právna neistota sa týka toho, či orgán činný v prípravnom konaní (spravidla vyšetrovateľ) navrhne podanie obžaloby alebo navrhne v závislosti od výsledkov dokazovania v prípravnom konaní iný spôsob konečného rozhodnutia, napríklad zastavenie trestného stíhania (II. ÚS 594/2021). Za zbytočný prietah v trestnom konaní možno považovať dobu nečinnosti alebo zjavne neefektívnej činnosti príslušného orgánu pri napĺňaní účelu Trestného poriadku, predovšetkým požiadavky, aby trestné činy boli náležite zistené (III. ÚS 99/02, I. ÚS 316/2014). Podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol náležite zistený skutkový stav veci, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. S rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy, nečakajúc na návrh strán.

155. K otázke (ne)primeranej dĺžky konania ústavný súd opakovane pripomína, že ju nemožno vyjadriť numericky, lebo je podmienená objektívnym charakterom prerokúvanej veci a musí byť skúmaná s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu, právnu a faktickú zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (m. m. I. ÚS 418/2014, II. ÚS 419/2017).

156. V prejednávanej veci ústavný súd identifikoval špecifický aspekt, akýsi ďalší rozmer právnej neistoty, a to vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu práva na ochranu súkromia (časť

IV.2. tohto nálezu). Ako už konštatoval, práve v dôsledku namietaného neoverenia autenticity a pôvodu zvukových nahrávok národnou kriminálnou agentúrou došlo k znemožneniu posúdiť namietané porušenie hmotných práv sťažovateľa na ochranu súkromia v konaní pred ústavným súdom.

157. Napriek nemožnosti ústavného súdu zaujať stanovisko k sťažovateľom namietanému porušeniu práva na ochranu súkromia však ústavný súd nepovažuje za vylúčené, aby nezohľadnil prístup ESĽP, ktorý v prípadoch týkajúcich sa pokračujúceho stavu vážne zasahujúceho do súkromného života sťažovateľov považuje nadmernú dĺžku vnútroštátneho súdneho konania za osobitnú okolnosť, ktorá sťažovateľov zbavuje povinnosti vyčerpať dostupné domáce prostriedky nápravy (mutatis mutandis rozsudok ESĽP M. a M. proti Chorvátsku z 3. 9. 2015, č. 10161/13, v ktorom však vyslovil porušenie procesnej vetvy čl. 3 dohovoru a porušenie čl. 8 dohovoru).

158. Napríklad v konaní vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 9/2021 už ústavný súd vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu nepovažoval za potrebné trvať na tom, aby sťažovateľka pred poskytnutím ochrany z jeho strany čakala na konečný výsledok trestného konania, teda na jeho právoplatné ukončenie. To by sťažovateľku mohlo vystaviť ďalšiemu (časovo ťažko predvídateľnému) predlžovaniu stavu namietaného porušovania pozitívneho záväzku podľa čl. 3 a 8 dohovoru, a preto ústavný súd v tomto prípade upustil od inak striktného uplatňovania princípu subsidiarity (m. m. II. ÚS 826/2016), aby umožnil priechod spravodlivosti a urýchlenie napadnutého konania. Podobný prístup uplatňuje aj ESĽP (napr. rozsudok Šorgič proti Srbsku z 3. 11. 2011, č. 34973/06, § 55).

159. Ústavný súd v prejednávanej veci neuprednostnil zásadu sebaobmedzovania voči OČTK jednak z dôvodu, že národná kriminálna agentúra nahrávkami disponuje už takmer štyri roky, a v neposlednom rade vníma potrebu zostrieť optiku nazerania na sťažovateľovu vec z dôvodu vyslovenia porušenia jeho práva podľa čl. 8 dohovoru ESĽP v súvislosti s odpočúvaním v rámci akcie Gorila, pričom v priebehu celého tohto obdobia sa viedla polemika o údajnom pôvode nahrávok v tomto odpočúvaní.

160. Ústavný súd pristúpil k preskúmaniu procesných úkonov uskutočnených národnou kriminálnou agentúrou smerujúcich k prevereniu autenticity a legality nahrávok od decembra 2018, keď jej boli nahrávky odstúpené z trestného spisu vo veci Szabó a spol. Z vyjadrenia národnej kriminálnej agentúry z 13. júna 2022 vyplýva, že národná kriminálna agentúra v apríli a máji 2019 vykonala výsluchy troch svedkov a pribrala znalca z odboru elektrotechniky, a následne v júli 2019 pribrala znalca z odboru kriminalistiky, odvetvia kriminalistickej fonoskopie. Z uvedeného vyjadrenia ďalej vyplýva, že k verifikácii USB kľúča (stopa č. 21) prostredníctvom SIS národná kriminálna agentúra nepristúpila z dôvodu, že záznamy z ITP získané SIS na základe súhlasov 1 a 2 už neexistujú, a teda logicky nie je možná ich verifikácia prostredníctvom pôvodcu.

161. Úlohou ústavného súdu pritom nie je posúdiť samotný záver či výsledok, k akému tieto procesné úkony smerovali, teda či sa nimi podarilo overiť autenticitu nahrávok, ale samotné vykonanie procesných úkonov. Nemožno sa stotožniť s postojom národnej kriminálnej agentúry, ktorá opakovane argumentuje informáciou o zničení primárneho materiálu 2. apríla 2008 vyplývajúcou z listu SIS sp. zn. 77/33-D-29-4/2015 z 2. júna 2015, na ktorú odkázal ústavný súd v uznesení 2015 a následne aj ESĽP v rozsudku vo veci Varga proti Slovenskej republike. Táto

informácia SIS bola poskytnutá inému orgánu, v inej veci a inom čase. Potreba náležite sa vysporiadať s pôvodom nahrávok pritom vzrástla v súvislosti s rozsudkami EŠLP vo veci Varga proti Slovenskej republike a najmä Haščák proti Slovenskej republike, ktorými bolo konštatované porušenie práva na rešpektovanie súkromného života podľa čl. 8 dohovoru u sťažovateľa z dôvodu realizácie dvoch súhlasov a uchovávaním sekundárneho materiálu z ich realizácie zo strany SIS, a u Zoltána Vargu realizáciou troch súhlasov a uchovávaním primárneho materiálu z realizácie súhlasu 3 a sekundárneho materiálu z realizácie všetkých troch súhlasov zo strany SIS.

162. V tejto súvislosti nie je úlohou ústavného súdu posúdiť správnosť či adekvátnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní, ale vyhodnotiť, či na účel zistenia podstatných skutočností, ktoré môžu mať dopad na sťažovateľa ako obeť porušenia jeho ľudských práv (pozri rozsudok Haščák proti Slovenskej republike), vyvinuli v primeranom čase potrebné úsilie. Z prezentovaných úkonov, ktoré majú podľa národnej kriminálnej agentúry smerovať k takémuto prevereniu, však vyplýva, že v priebehu mesiacov apríl a jún 2019 boli vypočutí traja svedkovia (Kočner, Končnerová, Tóth, pozn.) a v júli 2019 boli vydané uznesenia o pribratí znalca. Žiadne ďalšie úkony národná kriminálna agentúra ústavnému súdu neoznámila. Tento postup nepovažuje ústavný súd v prejednávanej veci za efektívny, smerujúci k nastoleniu a udržaniu právnej istoty vo vzťahu k osobám, ktorých sa môže vo svojich dôsledkoch dotýkať.

163. Právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny v spojení s čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom národnej kriminálnej agentúry v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: PPZ-342/NKA-BA2-2019 (pôvodne vedenom pod sp. zn. ČVS: PPZ-499/NKA-FP-BA-2012) spočívajúcim v nepreverení pôvodu a legality nahrávok bolo porušené (bod 2 výroku tohto nálezu).

164. Vo vzťahu k namietanému porušeniu v tejto časti označených práv postupom úradu špeciálnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. VII/2 Gv 69/18/1000 a sp. zn. VII/1 Gn 8/19/1000 ústavný súd sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

165. Tak ako uvádza úrad špeciálnej prokuratúry vo svojom vyjadrení z 29. novembra 2021, citované spisové značky sa týkajú trestnej veci Szabó a spol. Vo vzťahu k trestnej veci Gorila a postupu úradu špeciálnej prokuratúry v nej ústavná sťažnosť nebola prijatá na ďalšie konanie. Ústavný súd len dopĺňa, že v trestnej veci Szabó a spol. sa sťažovateľ ani nedomáhal postavenia materiálne obvineného a vo svojej ústavnej sťažnosti neoznačil inú spisovú značku konania úradu špeciálnej prokuratúry (dozorovanie trestnej veci Gorila).

IV.4. K porušeniu čl. 8 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 charty:

166. Napadnuté zásahy spadajú podľa sťažovateľa do rozsahu práva Európskej únie, keďže dochádza k porušeniu práva na ochranu osobných údajov (čl. 8 ods. 1 a 2 charty) a práva na prístup k osobným údajom. V tomto smere poukazuje najmä na Smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/680 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov príslušnými orgánmi na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania alebo stíhania alebo na účely výkonu trestných sankcií a o voľnom pohybe takýchto údajov a o zrušení rámcového rozhodnutia Rady 2008/977/SVV (ďalej len „Smernica o osobných údajoch“). Pre podrobnosti sťažovateľ v tomto smere odkázal na svoju argumentáciu k porušeniu ustanovení čl. 19 ústavy a čl. 8 dohovoru.

167. V zmysle čl. 51 ods. 1 charty ustanovenia tejto charty sú pri dodržaní zásady subsidiarity určené pre inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie, a tiež pre členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie. V prerokúvanom prípade bola súčasťou sťažnosti sťažovateľa aj namietané porušenie práva na ochranu osobných údajov podľa čl. 19 ods. 3 ústavy a čl. 10 ods. 3 listiny. Zákonom č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane osobných údajov“) bola do vnútroštátneho právneho poriadku transponovaná Smernica o ochrane osobných údajov ako prameň sekundárneho práva Európskej únie. Ústavný súd pripomína, že nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov), má postavenie všeobecne záväzného právneho aktu, ktorý je priamo uplatniteľný v členských štátoch Európskej únie, čím je zároveň súčasťou právneho poriadku členských štátov Európskej únie. V zmysle uznesenia z 12. novembra 2010, Asparuhov Estov a i., C-339/10, sa charta uplatní vtedy, ak skutkový stav súvisí s právom Únie. Preto aj ústavný súd vyložil pojem použitý v čl. 51 ods. 1 charty tak, že v prejednávanej veci išlo o vykonávanie práva Únie v zmysle citovaného ustanovenia (porovnaj tiež rozsudok vo veci C 5/88 z 13. 7. 1989, Wachauf) a charta je v predmetnej veci aplikovateľná.

168. Ústavný súd však uznesením o prijatí ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia práva podľa čl. 19 ods. 3 ústavy a čl. 10 ods. 3 listiny odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie. Ústavný súd zistil, že písomnosť úradu špeciálnej prokuratúry označená ako „Vec Upovedomenie“ č. k. VII/2 Gv 69/18/1000-1383 zo 4. novembra 2019 je súčasťou spisového materiálu konania o ochrane osobných údajov vedeného Úradom na ochranu osobných údajov na návrh sťažovateľa pod č. 01003/2021-Os.

169. Sťažovateľ namieta porušenie práva na ochranu osobných údajov, ktoré sa ho týkajú, podľa čl. 8 ods. 1 charty, podľa ktorého musia byť tieto riadne spracované na určené účely na základe súhlasu dotknutej osoby alebo na inom oprávnenom základe ustanovenom zákonom a podľa čl. 8 ods. 2 charty, podľa ktorého má každý právo na prístup k zhromaždeným údajom, ktoré sa ho týkajú, a právo na ich opravu.

170. Odkazujúc na odmietnutie ústavnej sťažnosti v časti namietaného porušenia práva podľa čl. 19 ods. 3 ústavy a čl. 10 ods. 3 listiny pre nedostatok právomoci ústavného súdu, ktorému predchádza právomoc úradu na ochranu osobných údajov (resp. následné konanie pred správnymi súdmi), a keďže nič nenasvedčuje tomu, že by za nezávislý orgán vykonávajúci v zmysle čl. 8 ods. 3 charty kontrolu nad dodržiavaním pravidiel podľa čl. 8 ods. 1 a 2 charty nebolo možné považovať práve úrad na ochranu osobných údajov, a vzhľadom na možnosť následného postupu podľa Správneho súdneho poriadku, ktorá napĺňa požiadavku vyplývajúcu z čl. 47 ods. 1 charty, ústavný súd konštatuje, že ústavnej sťažnosti v tejto časti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

171. Porušenie práva na obhajobu podľa čl. 48 ods. 2 charty odôvodňuje sťažovateľ tým, že orgány činné v trestnom konaní nezákonne nakladajú s nahrávkami, nepreverili ich pôvod a sťažovateľovi ako materiálne obvinenému vo veci Gorila znemožňujú prístup k nahrávkam. Sťažovateľ má pritom právo na obhajobu už ako podozrivý/materiálne obvinený, pričom uvádza, že čl. 48 ods. 2 charty má prinajmenšom rovnaký zmysel a rozsah ako v prípade práv zodpovedajúcich čl. 6 ods. 3 dohovoru. V rámci ďalšej argumentácie však sťažovateľ netvrdí, že charta priznáva širší rozsah

ochrany jeho práv oproti dohovoru (porov. čl. 52 ods. 3 charty upravujúci rozsah práv zaručených v dohovore a charte).

172. Ústavný súd po porovnaní obsahu ustanovení čl. 6 ods. 3 dohovoru a namietaného čl. 48 ods. 2 charty konštatuje, že charta nepriznáva sťažovateľovi širší rozsah ochrany jeho práva na obhajobu než dohovor.

173. V odôvodnení tohto nálezu už ústavný súd spomenul judikatúru ESLP týkajúcu sa práva na obhajobu, v zmysle ktorej čl. 6 dohovoru nechráni právo na obhajobu oddelene, ale je potrebné vždy skúmať, či bolo konanie s ohľadom na jeho priebeh spravodlivé ako celok (Ibrahim a ostatní proti Spojenému kráľovstvu, č. 50541/08 a ďalšie, rozsudok veľkého senátu z 13. septembra 2016, § 250 a § 251). Zároveň považuje ústavný súd aj v tejto súvislosti za príliehavé odkazy na svoju judikatúru uvedenú v časti IV.3.1. tohto nálezu.

174. Preto z dôvodu, že ústavný súd sťažovateľa v zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu ako aj v zmysle záverov rozsudku ESLP vo veci Haščák proti Slovenskej republike nepovažuje za osobu, ktorej by patrili práva obvineného garantované čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny v spojení s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj s odkazom na podporné argumenty uvedené v bodoch 142 až 148 tohto nálezu rovnako aj v prípade namietaného porušenia práva sťažovateľa na obhajobu podľa čl. 48 ods. 2 charty ústavnej sťažnosti sťažovateľa v tejto časti nevyhoviel (bod 4 výroku tohto nálezu).

175. Ústavný súd tak v záujme naplnenia povinnosti vyplývajúcej Slovenskej republike z čl. 46 ods. 1 dohovoru v reakcii na rozsudok ESLP vo veci Haščák proti Slovenskej republike vytýka národnej kriminálnej agentúre nedostatočne efektívnu činnosť vo vzťahu k ochrane namietaných práv, a to v rozsahu neoverenia autenticity a legality nahrávok (stopy č. 21), A to aj s prihliadnutím na petit ústavnej sťažnosti, t. j. na to, akého rozhodnutia sa sťažovateľ domáha (nežiada, aby ústavný súd národnej kriminálnej agentúre prikázal konať bez zbytočných prietahov).

V.

Trovy konania

176. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 887,20 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

177. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Priznal náhradu za štyri právne úkony, t. j. prevzatie a prípravu zastupovania, podanie ústavnej sťažnosti a dvakrát repliku sťažovateľa (na ktoré bol ústavným súdom výslovne vyzvaný výzvami z 28. októbra 2020 a 4. januára 2022, ostatné početné podania boli ústavnému súdu doručované z podnetu samotného sťažovateľa). Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2019 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 163,33 eur. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 9,80 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 173,13 eur za jeden úkon uskutočnený v roku 2019, t. j. za dva úkony sumu 346,26 eur. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2020 predstavuje sumu 177 eur. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 10,62 eur predstavuje sumu 187,62 eur za jeden úkon uskutočnený v roku 2020. Odmena za jeden úkon

právných služieb za rok 2022 predstavuje sumu 193,83 eur. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 11,63 eur predstavuje sumu 205,46 eur za jeden úkon uskutočnený v roku 2022. Ústavný súd priznanú odmenu zvýšil o 20 % daň z pridanej hodnoty [(ďalej len „DPH“); § 18 ods. 3 vyhlášky], pretože aj keď právny zástupca sťažovateľa sám nepreukázal skutočnosť, že je platiteľom tejto nepriamej dane, ústavný súd vlastnou činnosťou a vo verejnosti dostupnom zozname daňových subjektov registrovaných pre DPH vedenom finančnou správou Slovenskej republiky zistil, že právny zástupca sťažovateľa je platiteľom DPH.

178. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia (bod 3 výroku tohto nálezu) je národná kriminálna agentúra povinná uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. novembra 2022

Miloš Maďar
predseda senátu

